

Grønn plakat

Grøntstrukturanalyse

Atlantenområdet

Innholdsfortegnelse

Del 1	Innledning	3
Del 2	Grøntstruktur - hva og hvilken rolle?	5
Del 3	Metode	8
Del 4	Temakart landskap	11
	Vurderingsgrunnlaget	11
	Verdisetting	16
Del 5	Temakart natur	20
	Vurderingsgrunnlaget	20
	Verdisetting	25
Del 6	Temakart friluftsliv	29
	Vurderingsgrunnlaget	29
	Verdisetting	40
Del 7	Grønn plakat	43
Kilder		46

Vedlegg; Kartlegging av biologisk mangfold i Atlantenområdet

Innledning

Denne rapporten er laget som et grunnlagsmateriale for planlegging av ny ungdoms- og kulturskole på Atlanten. Når vi fra kommunens side skal planlegge en ny skole er det nødvendig å kartlegge hva som finnes av viktige kultur- og miljøverdier i området.

For å kunne verdisette **miljøverdiene** har det blitt gjennomført en grøntstrukturanalyse. I analysen er det benyttet en metodikk hvor det ut ifra faglige kriterier har blitt foretatt en verdisetting av følgende tre tema:

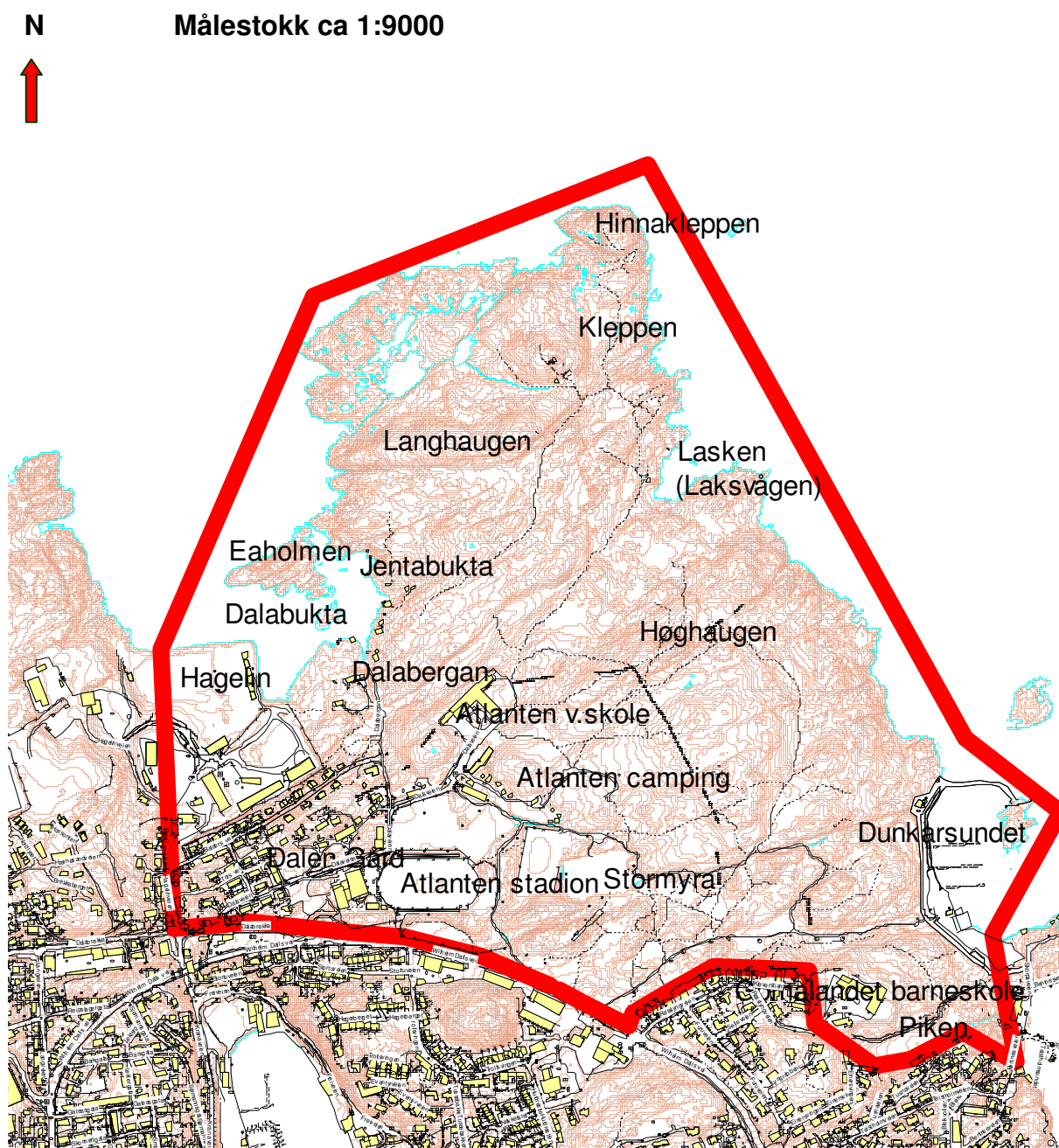
- landskap
- natur
- friluftsliv

De tre tema i verdisatt form sammenfattes til slutt i et felles dokument som betegnes som "Grønn Plakat". Den "Grønne Plakaten" gir en faglig vurdering av hvilke områder som bør søkes bevart. Grøntstrukturanalysen omfatter et område større enn det areal hvor skolen er tenkt lokalisert. Som plangrunnlag vil "Grønn Plakat" også være en "vær varsom plakat" i forhold til eventuelle framtidige utbyggingsinteresser i hele Atlantenområdet.

Den grønne plakaten for Atlantenområdet er kun et grunnlagsmateriale, og må ikke forveksles med et plandokument til politisk behandling.

Områdets historikk og kulturverdier er beskrevet i et eget notat kalt; *"Atlantenområdet, - historikk og kulturverdier"*.

Kart over analyseområdet

Grøntstruktur

Grøntstruktur - hva og hvilken rolle?

Nesten alle vi som bor i byer eller tettsteder har et grøntområde i nærheten. Et slikt grøntområde kan være en liten tilrettelagt park, et "villnis" bak borettslaget, et bekkedrag med frodig vegetasjon, eller for den saks skyld, din egen opparbeidede hage.

Foruten at slike områder er leveområder for planter og dyr, fungerer de som tur- og lekeområder for oss mennesker. Som barn har vi alle plukket bringebær i villnisset bak huset, eller vært på oppdagelsesferd i "jungelen" langs bekken. Som voksne, er slike grøntområder helst områder hvor vi lufter bikkja, eller inntar en times oppladning av kroppens utgåtte batterier i form av mosjon.

Slike grønne områder i byen eller tettstedet, inngår i det vi kaller for *grøntstruktur*.

Grøntstruktur

Grøntstrukturen er en overordnet struktur på lik linje med transportsystem og bebyggelse.

Grøntstrukturen er veven av store og små naturpregede områder i byen eller tettstedet.

Den kan være mer eller mindre sammenhengende og består av mange ulike arealtyper:

1. Overgangssonen mellom by og land, dvs de nærmeste 1-2 km inn i de store natur- og kulturlandskapsområdene rundt byen/tettstedet.
2. Store og små naturområder i byen inkludert strandområder, kystsonen, sjøer, tjern, elver og bekker.
3. Parker, institusjonsområder, skolegårder, kirkegårder, alléer og andre opparbeidede grønne områder.
4. Jordbruksområder og kolonihager i byen/tettstedet.
5. Private hager/fellesarealer i boligområdene.
6. Grønne "restområder" som kan både ha kultur- og naturpreg, f.eks. rivetomter og fyllinger.

Kilde; "Torén og Nyhus; 1994".

I tillegg til at grøntstrukturen er leveområder for planter og dyr og leke- og rekreasjonsarealer for liten og stor, innehar den også andre funksjoner. Grøntstrukturen fungerer gjerne som viktig romavgrenser og ramme rundt våre byer og tettsteder. Ofte kan den til og med fortelle oss noe om stedets opprinnelse. Skogkledde åser og koller gir stedet identitet, trygghet og gjenkjennelighet.

Vi kjenner også til grøntstrukturens betydning som viktige spredningskorridorer for planter og dyr. Mer ukjent er grøntstrukturens rolle som "miljøvernarbeider". Den renser bla. vannet og holder tilbake næringsstoffer og forurensende stoffer. For stedets lokalklima og luftkvalitet er grøntområdenes funksjon som luftrenser viktig.

I hovedtrekk kan man si at grøntstrukturen har **funksjon** som;

- landskaps- og historiefortellende element
- rekreasjonsareal
- kommunikasjonssystem
- leveområder for planter og dyr
- luft- og vannrenser

Ikke alle grøntområder er like interessante å ferdes i. Vår smak er høyst forskjellig, og vi etterspør en rekke typer friluftsområder. Det viser seg likevel at de fleste av oss ønsker naturområder med liten tilrettelegging (naturlig skog), helst med innslag av vann og sjø. (Torén og Nyhus; 1994) Planter og dyr er også kritiske, og stiller en rekke krav til sine habitater (leveområder). For å bevare et bredt spekter av det biologiske mangfoldet er det viktig at vi bevarer et tilstrekkelig utvalg av slike områder. Spesielt gjelder dette leveområder som er sjeldne, eller som har et stort innslag av planter og dyr.

Man kan derfor si at ulike grøntstrukturområder har ulik **verdi**.

Med verdi mener vi hva området betyr for vår opplevelse, og hva de inneholder av dyre og planteliv.

Av og til kan grøntstrukturens funksjoner komme i konflikt med hverandre. Ønsket om å tilrettelegge for friluftsliv i eller i nærheten av hekkeområder kan være eksempel på dette. I et slikt tilfelle må man bedømme om gevinsten av å tilrettelegge for friluftslivet vil være større enn å la området ligge i fred.

Hvorfor fokusere på grøntstrukturen?

By og tettstedsveksten har ført til at verdifulle naturområder, som har betydning for det biologiske mangfoldet, friluftsliv, luftkvalitet, identitet og folks helse, har blitt bygd ned. Undersøkelser viser at grøntstrukturen i en del by- og tettstedsområder er redusert med 20-30 % de siste årene (Torén og Nyhus; 1994 etter Ringard og Skjørstad 1985) Samtidig er tilgjengeligheten til by- og tettstedsnære friluftsområder blitt dårligere. (Torén og Nyhus; 1994) I tillegg er kvaliteten på våre gjenværende grønne nærområder ofte for dårlige for at disse kan benyttes i friluftssammenheng.

I en rekke meldinger, retningslinjer m.m. rettes nå oppmerksomheten mot å bevare viktige grøntstrukturuområder ved en videre utbygging av våre byer og tettsteder:

St. melding nr. 42 (2000-2001)
"Biologisk mangfold"

St. melding nr. 39 (2000-2001)
"Friluftsliv"

St. meld nr 58 (1996-1997)
"Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling."

St. melding nr. 13 (1992-93)
"Miljø og utvikling".

Miljøverndepartementet T-1115, 1995
"Nasjonalt program for utvikling av fem miljøbyer".

St.meld 29 (1996-1997)
Regional planlegging og arealpolitikk

I "**Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging**", heter det at;

"Planlegging av utbyggingsmønsteret og transportsystemet bør samordnes slik at det legges til rette for en mest mulig effektiv, trygg og miljøvennlig transport, og slik at transportbehovet kan begrenses."

"Det bør tilstrebes klare grenser mellom bebygde områder og Inf-områder. En bør søke å samle inngrepene mest mulig."

Videre heter det;

"Det skal legges vekt på å utnytte mulighetene for økt konsentrasjon av utbyggingen i byggesonene i by- og tettstedsområder. Utformingen av utbyggingen bør bidra til å bevare grøntstruktur, biologisk mangfold og de estetiske kvalitetene i bebygde områder."

Analysemetoden

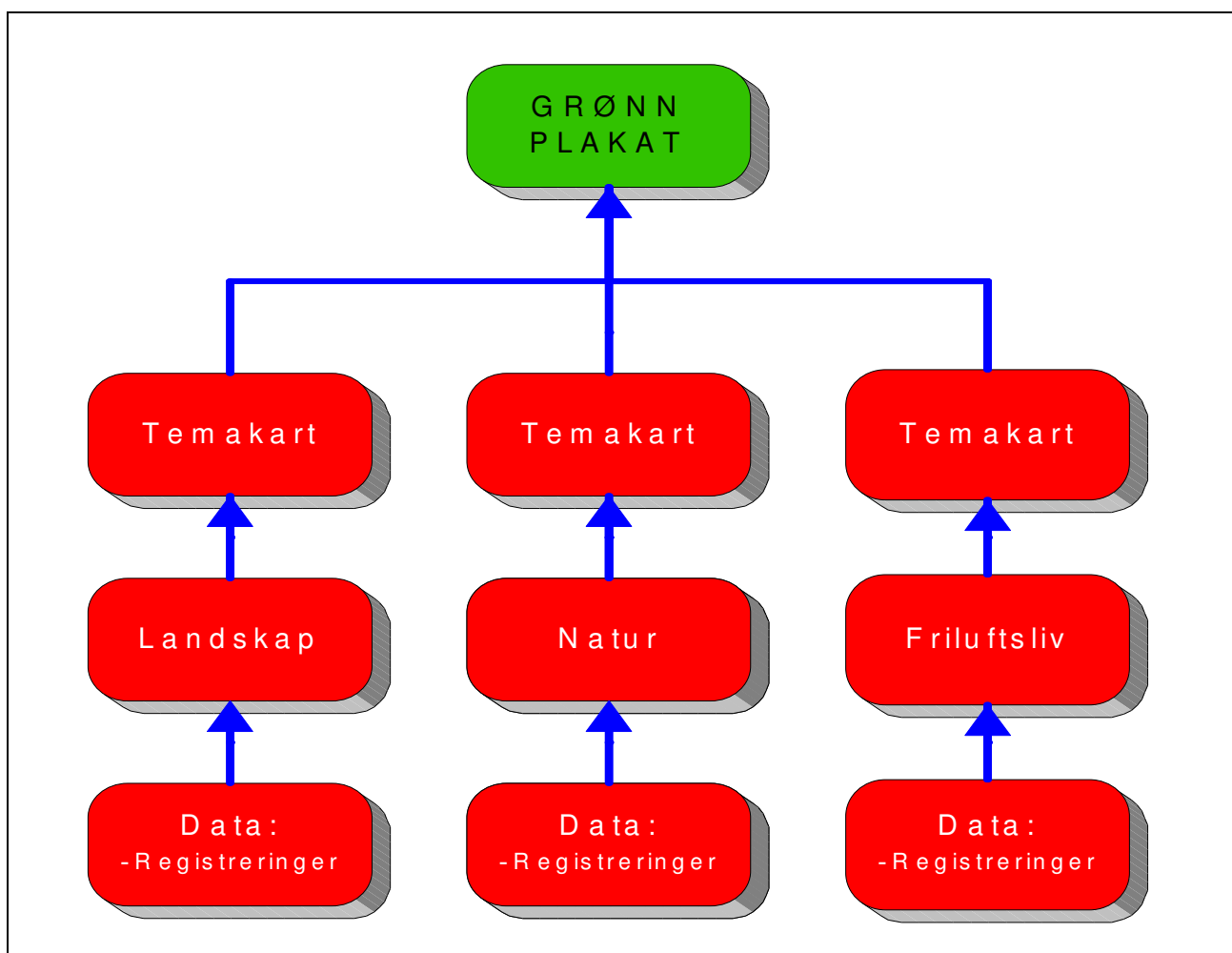
Framgangsmåte

Den grønne plakaten er utarbeidet etter en metode som er beskrevet i Direktoratet for naturforvaltninga håndbok nr. 6-1994, og er blant annet gjennomført i Oslo og Sandefjord.

Det utarbeides:

- **Temakartet for landskap**, viser grøntstrukturens betydning som formelement.
- **Temakart for friluftsliv, rekreasjon og lek**, viser hvilke verdier grøntstrukturen har for rekreasjon og lek.
- **Temakart for natur**, viser hvilke naturverdier grøntstrukturen i området har.

Kartene gir en beskrivelse av hvilken funksjon og verdi grøntstrukturen har for hvert av ovennevnte tema. På temakartene er de ulike verdikategorier markert med en egen farge. Verdisetningen er gjort ved å analysere grøntstrukturen i forhold til mennesker, planter og dyrs krav til arealenes størrelse, form og innhold.

På alle temakartene er grøntstrukturen verdisatt etter tre klasser fra 1 til 3, hvor det laveste tallet representerer høyest verdi. Summen av grøntstrukturens verdi fra temakartene har bestemt hvilken kategori områdene har blitt plassert i på Grønn plakat. Summen fra temakartene bestemmer verdisettingen av den grønne plakaten på følgende måte.

Kategori	Summen av verdier fra temakartene
1	3-5
2	6-7
3	8-9

Eksempel;

Et område tilhører kategori 1 i temakart landskap, kategori 2 i temakart rekreasjon, og kategori 3 på temakart natur. Summen blir da $1+2+3=6$. Området havner da i kategori 2 i den grønne plakaten.

Stedvis har det også, i tillegg til den objektive verdisettingen, blitt foretatt en faglig justering av grensene i Grønn plakat. Dette kan f.eks være der grensene for de ulike tema fraviker hverandre med liten margin, eller der hvor det finnes områder med samme verdi ligger så nære hverandre at det er hensiktsmessig å slå de sammen.

Den grønne plakaten søker å synliggjøre både hvilken **funksjon** og **verdi** grøntstrukturområdene har.

Hvordan forstå de ulike temakart og grønn plakat

Grensene må ikke forstås som detaljert og fastsatt, men som en omtrentlig avgrensning av potensielle konfliktområder.

Registreringer

Basis for de ulike temakart for den grønne plakaten er registrering av:

- landskapselementer
- vegetasjon
- turveinnett og bruk av de grønne områder

Grunnregistreringer etter K & N serien

Formålet med registreringene er å få en oversikt over grøntstrukturens horisontale og vertikale utbredelse. Ved hjelp av ortofoto og økonomisk kartverk kartlegges alle arealer. Områder uten grøntstruktur blir også registrert i grunnregistreringene.

Registreringene skiller mellom vegetasjon som er plantet eller sterkt kultivert (K), og naturlig/spontan vegetasjon (N). Det ligger ingen verdivurdering i denne inndelingen som innebærer at naturserien er mer verdifull enn kulturserien.

Kulturserien

Denne serien kan inneholde importerte plantearter og slike som er naturlig for området. Bearbeiding og sterk forandring av marksjiktet som følge av opparbeiding, skjøtsel o.l er karakteristisk. Eksempler hager, dyrket mark, parker o.l

Naturserien

Områder innenfor denne kategorien domineres av arter som er naturlige for regionen. Liten og ingen bearbeiding av marksjiktet er karakteristisk.

Merk: Store deler av analyseområdet (mark tilhørende Dalen gård) er tidligere beite og dyrkamark. Ettersom vegetasjonstypene som inngår i kystlyngheien består av et naturlig forekommende arter og ikke av arter som er innført eller sådd, betraktes den som et naturmiljø.

Registreringer og innsamling av data spesielt knyttet til de ulike temakart.

Data er hentet fra:

- Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Naturbaser
- Alle kommunene er pålagt innen 2004 å kartlegge sine naturtyper. Kristiansund kommune har engasjert konsulent til dette arbeidet. Konsulenten har bistått i arbeidet med å vurdere naturforholdene.
- befaring og kartlegging av områdene.

Temakart landskap -vurderingsgrunnlaget

Våre grønne landskapsformer

I Norge har landformene vært bestemmende og ofte avgjørende for hvor og hvordan våre tettsteder og byer har vokst fram. Også i dag spiller landformene som omgir oss en viktig rolle. De inneholder kvaliteter som er verdt å ta vare på. De sier ofte noe om stedets opprinnelse og er et viktig element for å forstå ikke bare utviklingen av stedet, men også ofte utviklingen av hele regionen rundt. Formene gir stedet identitet og tilhørighet, og er viktig for folks mulighet til å orientere seg.

Mange steder seg man i dag at særpregede og "viktige" landskapsformer som gir stedet identitet bygges ned, eller blir delt opp av bebyggelse eller et omfattende trafikksystem. Kvaliteter som landskapsformene inneholder viskes dermed gradvis bort. I en stedsanalyse av Sykkylven sies det at;

"Når stadskvaliteteane går tapt reduserer en vilkåra for identifikasjon og tilhøyrslse. Derfor er det vesentlig å forbetre omgivnadene, slik at vårt initiativ til å påverke og skape blir opprethaldne. Dette inneber at identiteten til staden må styrkjast."

(Miljøverndepartementet T-998)

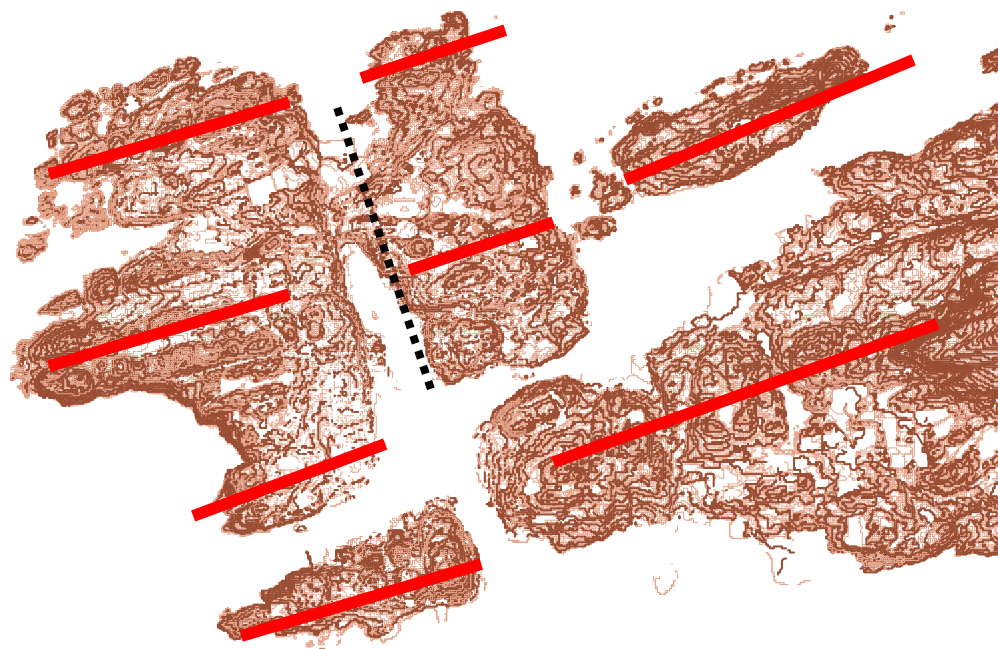
Særpregede landskapsformer

Sett fra Atlanterhavssiden er det vanskelig å tro at det ligger en by bak de lave og vindutsatte holmer som danner byen vår. Noen særpregede landskapsformer har imidlertid gjort det mulig å bo her. Kristiansund kjennetegnes ved sin lune havn. Karakteristisk er regionens sydvest - nordøst gående høydedrag med mellomliggende myrområder, som har gjort det mulig å finne skjermede områder å bygge på, selv utenfor havneområdet. På grunn av Kristiansunds særpregede topografi spiller landformene en stor betydning.

Sørvest - nordøst høydedrag med tverrgående sprekkesoner

Geologisk sett tilhører Kristiansund et gneisområde som vi finner i den nordvestlige delen av sør Norge. Strøkretningen (retningen på fjell og koller) her er den samme som langfjella i Norge, nemlig sydvest – nordøst med sprekksoner som går omtrent på tvers (90 grader) av disse. Dette viser seg i landskapet som lengdedaler/-fjorder og som tverrdaler/-fjorder. Prosesser har slitt bort de løsere masser, og tilbake står de hardere partier som vi i dag ser igjen ved de langstrakte høydedrag og dalene i mellom, og tverrdalene.

Kartet nedenfor viser strøkretningen på høydedragene i Kristiansund (heltrukken linje i sørvest-nordøst retning), og sprekkesonene som går på tvers (stiplet linje). Vågen er et eksempel på en sprekkesone som går på tvers av fjellkjedeformasjonen. Gløsvågen et annet eksempel på en slik tverrfjord.

De syd-vest- nord- øst gående høydedrag med sprekkesoner som går på tvers har vært bestemmen- de for utviklingen av byen.

Havna ligger skjermet til mellom sydvest- nordøst gående høydedrag. Vågen er en sprekkesone som står tvers på disse langsgående høydedragene

Høydedragene i sørvest-nordøst retning og tverrdalene har i stor grad hatt innvirkning på byutformingen. Høydedragene danner ofte silhuetter som er markante både sett i fra sjøsiden, og fra landsiden. Høydedragene er også værutsatt. Det vanlige har vært å bygge i le skjermet fra storhavet, det vil si nedenfor toppene.

Lokalt har man også lagt bebyggelsen nede i dalsøkkene mellom høydedragene. Kartet nedenfor viser en oversikt over Brunsvika - Myra - Vuggaområdet. Kartet nedenfor viser klart de sydvest – nordøstgående høydedrag. Bebyggelsen er nesten utelukkende lagt nede i dalsøkkene, eksempel Myra, og Vugga.

Kartet viser lokale høydedrag og hvordan man har lagt bebyggelsen i forhold til disse.

Tverrgående sprekkesoner kan sees i syd-vest.

I den senere tid har imidlertid arealmangel og ønsket om utsikt vært avgjørende for byutviklingen. Bebyggelsen har derfor krøpet oppover høydedragene, og i dag finner vi

bebyggelse flere steder oppe på toppene. Senest ved Krogenga. Bygging i slike områder er imidlertid utfordrende, da for sterk utbygging kan forringe landskapsopplevelsen. Bygging i slike områder tilsier derfor en bevist holdning til lokalisering, arrondering m.v. Kolledragene er viktige for å kjenne i seg igjen, og vil alltid være godt synlig uansett om vi bygger de ned eller ikke.

Disse særpregede høydedragene finner vi også innenfor Atlantenområdet ved Langhaugen og Høghaugen.

Bildet ovenfor viser Langhaugen (lengst borte), et typisk sydvest - nordøst gående høydedrag i Kristiansund.

Strandområdene

Kristiansund er en del av strandflatekysten som finnes fra Rogaland til Finnmark. Kjennetegnet for en slik kyststype er høye fjell omkranset av flattere landpartier som tidligere lå under havoverflata. Karakteristisk for strandflaten (de flattere landpartier), er en meget småkupert topografi - små høyder og grunne senkninger med forskjellige former og utstrekning. Strandområdene i denne kysttypen er ofte en kombinasjon av svabergstrender, bratte bergstrender og steinstrender. I noen viker kan vi også finne sandstrender.

I Kristiansund og innenfor Atlantenområdet finner vi hovedsakelig svabergstrand hvor berget angripes og endres av bølgenes arbeid. Innenfor analyseområdet finnes det ca 2,5 km strandområder. Den sonen som bølgene angriper landet (sjøsprøyt- og sjørøkksonen) strekker seg på grunn av havets sterke påvirkning ganske langt inn på land. Havet influerer her dermed både på landskapsutformingen og vegetasjonen i store områder. Stedvis er strandområdene også meget bratte, -området ved Hinnkleppen er nesten klippelignende. Strandsonen som er de land- og sjøområder som står i innbyrdes direkte samspill økologisk og /eller bruksmessig, utgjør en stor andel av det totale analyseområdet. Disse områdene er meget framtrædende innenfor landskapsbildet i Atlanten- området, og må således betegnes for å ha stor verdi.

Kulturlandskapet

Den landskapsmessige verdien er avhengig av driftsform, samt naturområdene rundt, og mellom arealene med dyrket mark. Det er det varierte kulturlandskapet med åkerholmer, gamle trær og kantvegetasjon langs bekker og far som har de største landskapsmessige verdiene. Områdene bidrar til stedets identitet og gir historisk forankring til tiden før urbaniseringen.

Store deler av analyseområdet var tidligere sterk preget av landbruk, og en kan tydelig se restene etter kulturlandskap. Stormyra og andre områder innimellom var dyrka mark (gress), og områdene utover lyngheiene ble brukt som beite. Landbruksdriften opphørte for 25 år siden, og store deler av området har grodd/er i ferd med å gro igjen, eller har blitt bygd ut til idrettsanlegg.

Restene av kulturlandskapet innefor analyseområdet må således sies å ha relativt liten landskapsverdi.

Kategorisering av landskapsverdiene

Kategori 1. Områder med meget store landskapsverdier.

- A. De sjønære områder. (Strandsone, øyer, halvøyer)
- B. Vassdrag med randsone.
- C. Viktige silhuetter uten bebyggelse
- D. Landskapsrom med særpreget vegetasjon eller vannspeil.
- E. Monumentale trær eller alléer.
- F. Meget verdifulle kulturlandskap.
- G. Markerte fornminner i landskapet.
- H. Kulturhistoriske hager, parker og kirkegårdsanlegg.
- I. Bevaringsverdig bebyggelse i samspill med kulturlandskap.
- J. Utsiktspunkter og viktige landemerker.
- K. Øygrupper.

Kategori 2. Områder med store landskapsverdier.

- A. Viktige silhuetter tross bebyggelse.
- B. Områder i grøntstrukturen av betydning for dannelsen av det overordnede landskapsrommet.
- C. Grønne korridorer og høydedrag av betydning for lokal romdannelse og strukturering av stedet.
- D. Verdifulle kulturlandskap.
- E. Vassdrag uten randsoner og fuktdrag

Kategori 3. Områder med landskapsverdier.

De arealene som faller utenfor kategori 1 og 2 er å betrakte som arealer med underordnet betydning som grønt element.

Kategoriene er hentet fra DNS håndbok nr. 6, 1994. Det er gjort noen endringer tilpasset de lokale forhold.

Temakart landskap -verdisetting

Kategori 1. Områder med meget store landskapsverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut i fra hensynet til landskapet bør omdisponering av arealene som forringer landskapsverdiene ikke forekomme.

A. De sjønære områder.

De sjønære områder danner grønne silhuetter/vegger, og i samspill med vannet innehar disse områdene både fra sjø og land store opplevelseskvaliteter som er viktig å bevare. De nærmeste sjøområdene er stedvis bratt, eks. området fra småbåtanlegget til Lasken og vanskelig tilgjengelig. Kommer man seg ned hit kan man bevege seg langs sjøkanten uten å ha kontakt arealene ovenfor.

- Området fra småbåtanlegget – Lasken - Hinnakleppen – Dalabukta.

B. Tjern og vassdrag med randsone.

Vassdragene er livgivende elementer i landskapet. Områder i tilknytning til vann er spesielt viktige med store muligheter til variasjon i vegetasjonen. Korridorene som vassdragene skaper danner viktige visuelle strukturer i landskapet.

Der hvor det finnes tjern danner vannspeilet gulv og åsene rundt danner veggene i et avgrenset landskapsrom. Denne kontrasten utgjør en viktig visuell kvalitet.

- Området inneholder få særpregede vassdrag eller tjern/dammer. Analyseområdet inneholder mye myr uten at dette kan betegnes for å være spesielt. Nord for Langhaugen ligger imidlertid noen mindre tjern en rekke mindre dammer. Disse kan være en kombinasjon av naturlig avrenning og sjøvann som vasker inn over land ved sterk sjø. Området ligger skjermet til og inneholder kvaliteter.
- Bekkedrag fra Piken mot Dunkarsundet.

C. Viktige silhuetter uten bebyggelse

Kristiansund karakteriseres syd-vest-nordøst gående høydedrag (koller). Høydedragene danner ofte silhuetter og deler områdene opp i mindre fattbare rom. Kolledragene med sine grønne profiler gir området karakter og skaper lettere muligheter for gjenkjennelse og identitet enn hva man ville hatt med en sammenhengende bebyggelse.

- Langhaugen danner et markert silhuett sett både fra sjøen nordfra og sørfra.
- Høghaugen danner en viktig silhuett sett nordfra.
- Kleppen
- Hinnakleppen
- Høydeplatået som ligger sør for Høghaugen, og strekker seg parallelt med det gamle steingjerdet. Høydeplatået danner en silhuett mot øst.
- Kollen sydøst for Atlanten videregående skole. Kollen danner en markant silhuett sett både fra friluftsområdene nordenfor og fra idrettsområdet sørfra.
- Kollen hvor restene etter skihoppet står.

D. Landskapsrom med særpreget vegetasjon eller vannspeil.

Landskapsrom representerer kanskje de mest idylliske områdene. Flatene i rommene danner gulv og åsene rundt danner veggene. Kontrastene er som regel store og inngrep her vil være lett synlig, noe som kan forringe opplevelsen.

- Dalabukta med naustgruppen, Jentabukta, og Eaholmen danner et relativt idyllisk landskapsrom.
- Laskenområdet . Mye benyttet i friluftssammenheng.

F. Kulturhistoriske hager, parker og kirkegårdsanlegg.

- Området rundt Dalen gård, -Hesthagan.

G. Utsiktspunkter og viktige landemerker.

- Kleppen. Lyskaster- og luftvernkanonfundament fra krigen. Utsiktspunkt.
- Hinnakleppen. Utsiktspunkt mot storhavet.

H. Øygrupper.

- Eaholmen og skjæret innenfor (Litj-Eaholmen).

Kategori 2. Områder med store landskapsverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut i fra hensynet til landskapet bør områdene så langt som det er mulig ikke omdisponeres.

A. Viktige silhuetter tross bebyggelse.

Dette er markerte og særpregede koller i landskapet som tross bebyggelse inneholder en del landskapskvaliteter, og hvor en ytterligere utbygging vil være uheldig.

- Kollen bak Dalen gård.

C. Grønne korridorer og høydedrag av betydning for lokal romdannelse og strukturering av stedet.

Disse avgrensar og skjermar områder, og danner strukturer som myker opp landskapet og gir rom for gjenkjennelse.

- Kollen mellom Svømmehallen og W. Dalls vei.
- Kollen øst for Atlanten camping.
- Kollen øst for hoppbakken
- Kollen sydøst for Atlanten videregående skole. (Har høyeste verdi se pkt 1C.)

Kategori 3. Områder med landskapsverdier.

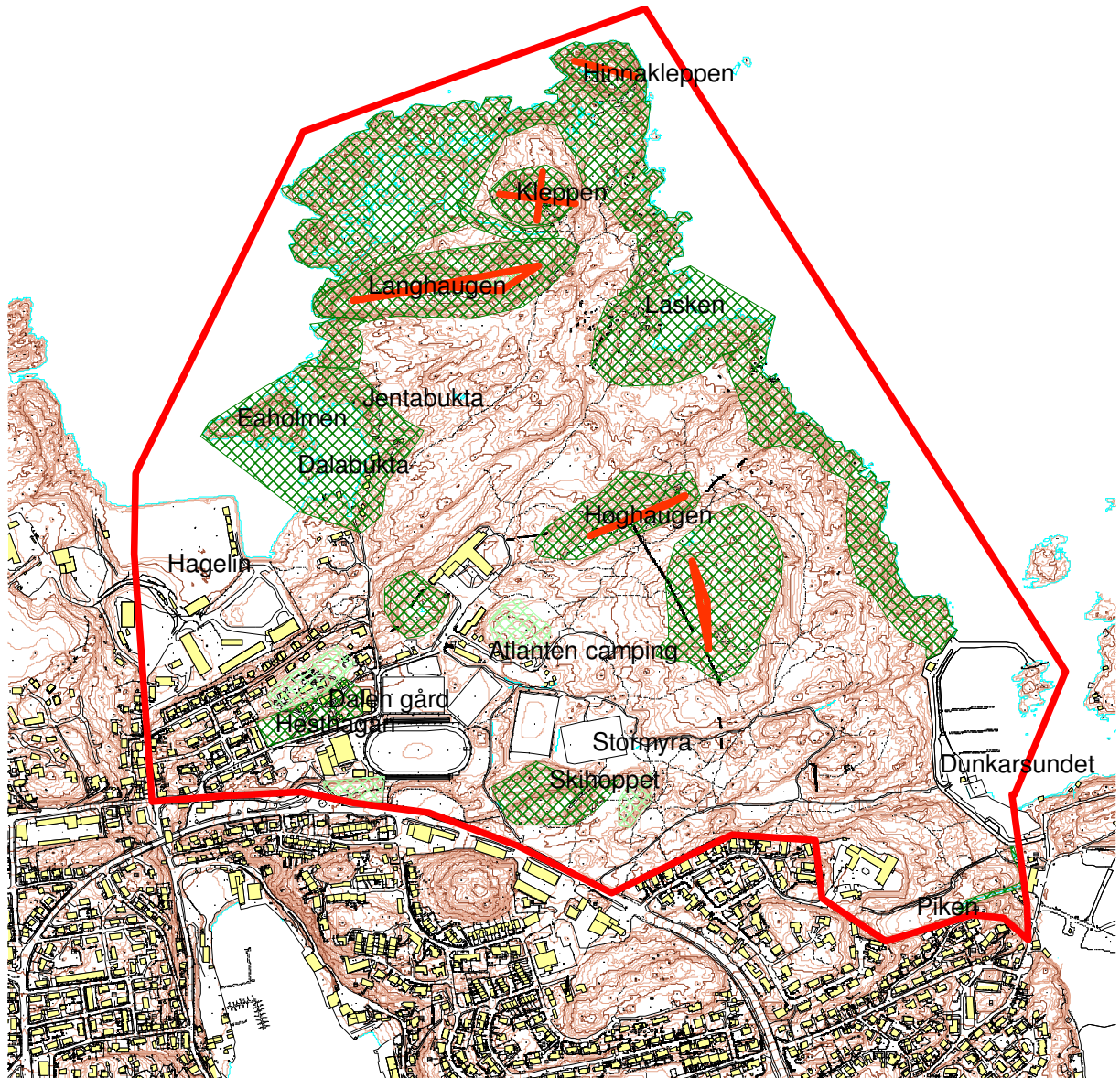
Til områdene stilles følgende krav:

Ut fra hensyn til landskapsinteressene kan områdene omdisponeres.

Øvrige områder som ikke er verdisatt under kategori 1 og 2.

Kategori 4. Områder med mangler

- Hagelin

Mørk grønn = meget store landskapsverdier

Lys grønn = store landskapsverdier

Andre områder = landskapsverdier

Sammenhengende rød strek = analyseområdet

Temakart natur -vurderingsgrunnlaget

Sikring av biologisk mangfold

Å sikre det biologiske mangfoldet er en viktig oppgave som Norge har påtatt seg ved å ratifisere "Biodiversitetskonvensjonen" som er et resultat av Rio-konferansen i 1992.

Som verktøy for å kunne sikre viktige leveområder for planter og dyr er det utarbeidet en rekke økologiske arealprinsipper.

Tettstedsveksten har stort sett foregått på de mest produktive områdene og på de områdetypene det allerede er knapphet på, f.eks. edellauvskog, våtmark, elvedelta etc. Derfor er det viktig å rette oppmerksomheten mot de grønne områdene (grøntstrukturen) i og omkring våre byer og tettsteder. *St. meld. 31 (1992-93) "Den regionale planleggingen og arealpolitikken".*

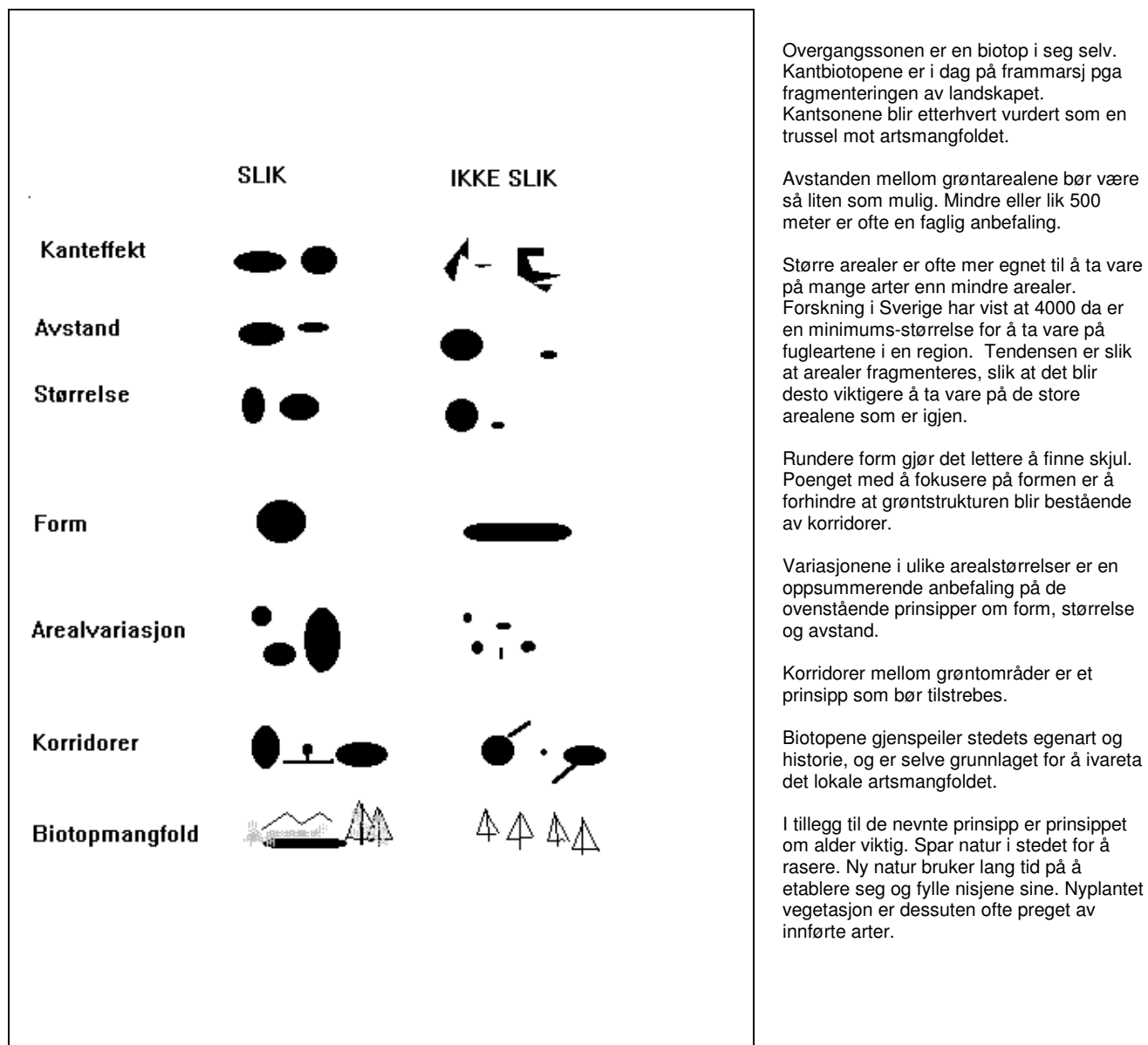
Økologiske arealprinsipper

Planter og dyr stiller en rekke krav til grøntområders innhold og størrelse for å kunne finne mat og formere seg. Det er derfor av avgjørende betydning at vi prøver å forvalte vår grøntstruktur slik at planter og dyr ikke dør ut eller forsvinner.

For å bedømme arealenes funksjon og verdi som leveområder for planter og dyr, har Direktoratet for naturforvaltning i sin veileder utarbeidet en del økologiske arealprinsipper. Disse prinsippene er basert på den kunnskap vi har om de ulike planter- og dyrearters krav til omgivelsene for å overleve. (Torén og Nyhus; 1994). Prinsippene er ment å være styrende for den grønne arealpolitikken, da ikke bare for å sikre områder for flora og fauna, men også for å legge grunnlaget for opplevelselsesrike friluftsområder med et spennende arts mangfold.

Figuren på neste side viser en oversikt over viktige økologiske arealprinsipper som bør danne grunnlaget for den grønne arealplanleggingen. Prinsippene er likestilte. Skal imidlertid et prinsipp fremheves som mer overordnet enn de andre, må det være prinsippet om biotopmangfold. (Torén og Nyhus; 1994)

Figur: Økologiske arealprinsipper. Kilde; Torén og Nyhus ;1994).

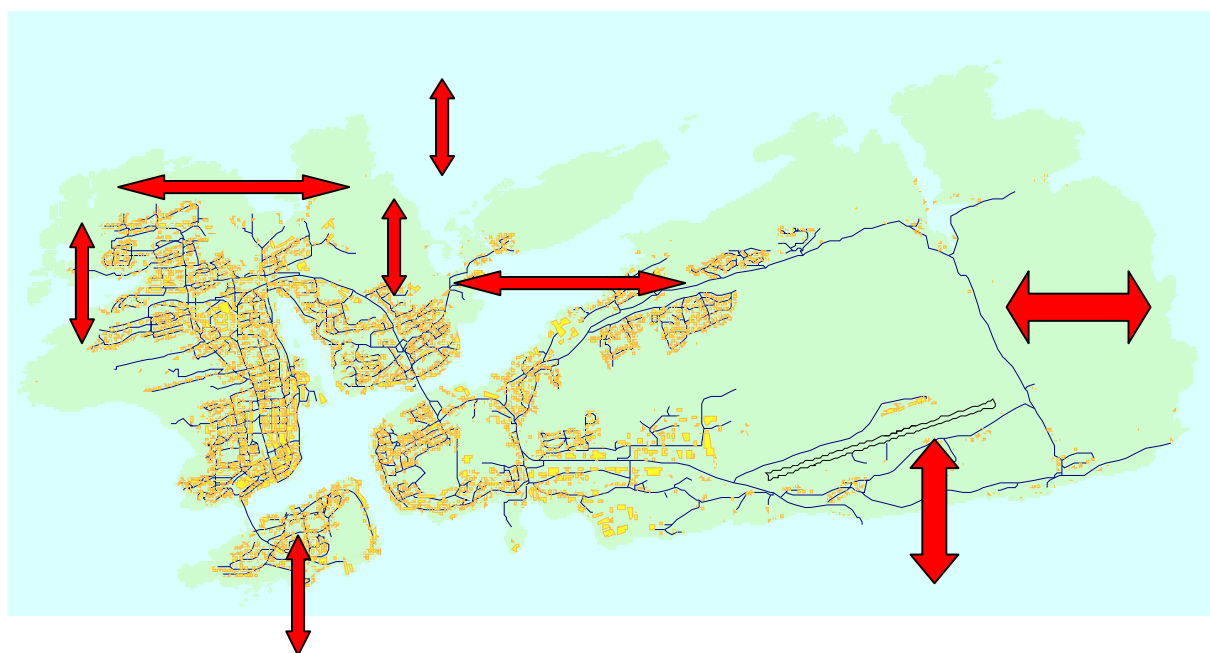

Økologiske arealprinsipper for Kristiansund

Selv om det finnes «felles» økologiske arealprinsipper, er det særskilte forhold for Kristiansund og regionen som vi bør ta hensyn til ved en vurdering av naturverdiene.

En faktor som teller mye er nærheten til fjorden. Generelt kan man si at mangfoldet er større nærmere kysten, og avtar med økende avstand kysten. Mangfoldet er også større i overgangssoner, for eksempel i overgangen mellom sjø og land. Det milde vinterklimaet spiller også en stor rolle. Mange atlantiske arter har sin nordgrense på Møre, eksempel Kristorn. Det vil si at de ikke trives lengre nord i landet. Det gunstige klimaet gir derfor grunnlag for en artsrikdom som vi ikke finner lengre nord, eller lengre inn i landet hvor vinterklimaet er strengere.

Kristiansund er flere øyer med de utfordringer dette har for spredning av flora og fauna. Spredningskorridorene, dvs den retning dyra og plantene må ta for å skaffe mat eller formere seg, er i hovedtrekk innover mot fastlandet. Det er kun de større pattedyra og fugl som ferdes i større avstander over fjordene. Brytes eller avstenges ferdselkorridorene kan det biologiske mangfoldet bli lukket inne i enklaver, noe som vil medføre vansker med utveksling av genmateriale. Det økologiske arealprinsippet om å opprettholde korridorer er således spesielt viktig for Kristiansund.

Kartet ovenfor viser at gjenværende grøntstruktur i Kristiansund omkranser byggesonen, og ligger som "rester" på de ulike landene. Skal muligheten for spredning for flora og fauna opprettholdes, er det viktig at vi sikrer tilstrekkelig med områder med naturlig vegetasjon, og at vi opprettholder korridorer mellom disse (som vist ovenfor).

Naturmiljøene innenfor analyseområdet

Naturmiljøet innenfor analyseområdet er sterkt kulturpåvirket. Hovedsakelig finner vi to typer naturmiljø på land:

- Kystlynghei
- Furuskogsmiljø

Kystlyngheimiljøet

Kystlyngheimiljøet finner vi i den nordlige og østlige del av området. Kystlyngheimiljøet består av lyngarter, gress- og vierarter. Samtidig mangler skog, bare enkelttrær og holt av trær finnes spredd utover kystlyngheien. Ettersom vegetasjonstypene som inngår i kystlyngheien består av et naturlig forekommende arter og ikke av arter som er innført eller sådd, betraktes den som et naturmiljø. Kystlyngheien er imidlertid et naturmiljø som i meget sterk grad er formet av menneskenes bruk. Særlig er sauene beite og

lyngbrenning som har holdt veksten nede. Med mindre beiting vil trær etter hvert omforme kystlyngheiene og skape et skogsmiljø. I rapporten "Kartlegging av naturtyper, Fylkestilpassede faktaark for Møre og Romsdal" står at; *det er lite igjen av denne typen i Europa (pga opphørt hevd og Nitrogenedfall. Norge har derfor et internasjonalt bevaringsansvar.)*

Innenfor analyseområdet kan man se en viss forvandling av naturmiljøet fra den gang område ble brukt til beite (sauebeite opphørte begynnelsen av 70-tallet) og fram til i dag. Området gror sakte men sikkert igjen, og vil gå mer og mer gå over til et skogsmiljø. Områdene ytterst mot storhavet vil trolig ikke gro igjen da det her er for værhardt.

Furuskogsmiljø

Preges av furuskog med innslag av løvtrær som bjørk, osp hegg, selje og or. Der jorddekket er tynt eller næringsfattig og tørt er bunnvegetasjonen svakt utviklet, vokser det lyng. Denne typen furuskogsmiljø strekker seg fra Møre og Romsdal til Nordland.

Stedvis i sydvendte lune skråninger, finner vi innslag av mer varmekjær lauvskog som ask, lønn, svensk-asal (kalt spanskrognebær her da den fulgte med skipenes ballastjord fra middelhavet), og hassel. Kristtorn vokser også her, men har trolig spredt seg fra hager.

Kartet ovenfor viser omtrentlig avgrensning av naturmiljøene innenfor analyseområdet.

Analyseområdet inneholder ingen kartlagte spesielle verneverdige lokaliteter eller noe spesielt spennende vegetasjon. Området er imidlertid relativt stort ca 1000 da. I kraft av sin størrelse har dermed området en stor verdi. Ivaretagelse av typiske mer enn det spesielle, blir således viktig.

Gradient

Flere steder i Kristiansund finner vi uberørte områder som strekker seg fra sjøen og et godt stykke inn på land. Innenfor dette strekket kan man finne forskjellige naturmiljø og naturtyper. Forandringen av en egenskap på en gitt strekning kalles gradient.

I analyseområdet strekker gradienten fra sjøområdene og lyngheiområdene inn mot skogsmiljøet lengre inn på land. Slike variasjoner er viktig, ikke bare i natursammenheng men gir også mer variasjonsrike områder for friluftslivet.

Kategorisering av naturverdiene

Kategori 1; Områder med meget store naturverdier

- A. Produktive vegetasjonskledte og delvis åpne randsoner langs bekker, vann og forsumpede områder.
- B. Større sammenhengende grøntområder med mer enn 40% tredekning.
- C. Alle gjenværende vegetasjonskledte sammenhengende områder langs kysten, og områder som beskriver en økologisk gradient.
- D. Spesielle naturfaglige lokaliteter, biotoper, nøkkelbiotoper for flora og fauna. (Dokumenterte og registrerte kvaliteter.)
- E. Områder med spesielt interessante arter eller geologiske verdier som er vernet eller foreslått vernet etter kriterier innenfor hvert enkelt fagfelt.
- F. Mindre områder som har en støydempende, klimamodifiserende og luftrensende funksjon.

Kategori 2; Områder med store naturverdier

- A. Naturområder uten/med liten sammenheng til andre områder, eller naturområder med mindre enn 40 % skogsdekning.
- B. Større områder med gjenværende kulturlandskap/dyrket mark. Har potensiale for biologisk mangfold, og har sammenbindende funksjoner.
- C. Naturlige strandpartier med noe bebyggelse
- D. Jordbruksområder og kollepartier inneklemte mellom store naturområder

Kategori 3; Områder med naturverdier

- A. Mindre områder med tre og buskskikting
- B. Villaområder

Kategoriene er hentet fra DNS håndbok nr. 6, 1994. Det er gjort noen endringer tilpasset de lokale forhold.

Temakart natur -verdisetting

Kategori 1. Områder med meget store naturverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut i fra hensynet til naturen bør omdisponering av arealene som forringer naturverdiene ikke forekomme.

A. Produktive vegetasjonskledte og delvis åpne randsoner langs bekker, vann og forsumpede områder.

Bekkefar og randsoner langs vann inneholder et stort biologisk mangfold. Bekkefarene fungerer som beite og ferdselskorridorer for viltet. Bekker har en selvrensende evne som forsvinner når de lukkes.

- Området nord for Langhaugen og ved Hinnakleppen. Inneholder noen større og flere små tjern. Bekkedrag mellom Kleppen og Hinnakleppen.
- To mindre dammer øst for Jentabukta.
- Myrområde sør for Hinnakleppen. Flatere parti som danner myr. Sigevannsmyr.
- Piken sør for Gomalandet skole. Fuktdrag med bekkeleie ned mot Dunkarsundet.
- Område nordvest for gangveien som går fra W. Dalsvei (ved det gamle slakteriet) ned mot Dunkarsundet.

B. Alle gjenværende vegetasjonskledte sammenhengende områder langs kysten.

Områder som inneholder arter som må ha nærhet til sjø; eks strandenger. Ofte områder som beskriver en økologisk gradient.

- Dunkarsundet til Dalabukta.

D. Spesielle naturfaglige lokaliteter, biotoper, nøkkelbiotoper for flora og fauna.

Utgjør meget spesielle biotoper hvor vi finner sjeldne eller svært representative arter.

- Eaholmen. Fuglebiotop. I Fylkesmannes naturbase har Eaholmen fått lokal verdi.
- Apotekerholmen. I Fylkesmannes naturbase har Apotekerholmen fått lokal verdi.
- Hesthagan. Eldre edelløvskog med en del død ved.

F. Mindre områder som har en støydempende, klimamodifiserende og luftrensende funksjon.

- Kollen syd for svømmehallen. Skjermer idretts- og friluftsområdene mot støy fra hovedveien.
- Kollendraget hvor hoppet står på. Denne kollen har en viktig funksjon da den avskjermer turområdene både visuelt og støymessig fra hovedveien.

Kategori 2. Områder med store naturverdier

Til områdene stilles følgende krav:

Ut i fra hensynet til naturen bør områdene så langt som det er mulig ikke omdisponeres.

A. Naturområder uten/med liten sammenheng til andre områder, eller naturområder med mindre enn 40 % skogsdekning.

Analyseområdet har stedvis relativt tett skog, stedvis spredt skog, og noen steder er det ikke skog. Vi finner bla. et relativt stort innslag av lauvskog, god del edellauvskog i sydskråningene, furuskog lengre nord, mens det helt ytterst knapt finnes skog. Selv om området stedvis har tett skog må området totalt sett betraktes å ha under 40 % skogsdekning.

- Naturområdet fra Dunkarsundet-Stormyra-Lasken -Kleppen- Dalabergan.

B. Strandområder med noe bebyggelse

1. Dalabukta

Strandområder med klippe- og/eller akkumulasjonsstrender hvor det finnes bebyggelse (hytter, badehus, brygger, stupebrett m.m.) og kultivert vegetasjon i nærheten. Har ofte innslag av rike strandenger.

Kategori 3. Områder med naturverdier.

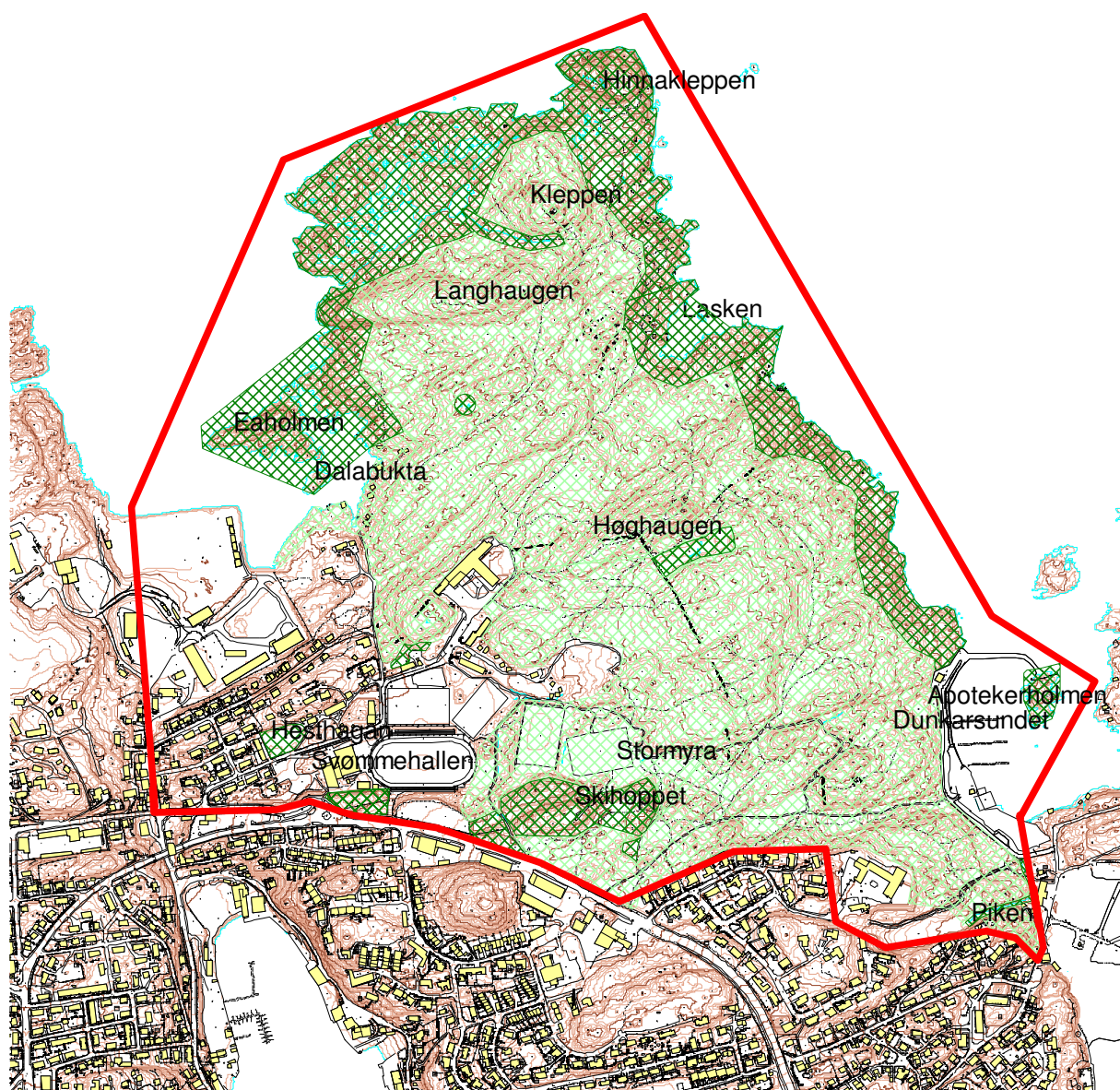
Til områdene stilles følgende krav:

Ut fra hensyn til naturen kan områdene omdisponeres.

Øvrige områder som ikke er verdisatt under kategori 1 og 2.

Kategori 4. Områder med mangler

- Hagelin

Mørk grønn = meget store naturverdier

Lys grønn = store naturverdier

Andre områder = naturverdier

Sammenhengende rød strek = analyseområdet

Temakart friluftsliv -vurderingsgrunnlaget

«Friluftslivet» i et overordnet perspektiv.

Kristiansund er en av de tettest befolkede byene i Norge. På 22 km² bor ca 17000 innbyggere. Det siste året har faktisk befolkningsmengden økt. Noen flytter fra distriktene inn til byen, og noen flytter "heimatt". Tross i en relativt stabil befolkningsmengde, breier vi oss stadig mer og mer utover. Krav til komfort og endret familiestruktur tilsier flere m² per person. De siste årene har man bygd ut grøntområder på Dale, Krogenga og sist ved Horisonten (Dalabrekka). Nye boligområder er avsatt på Dale til boligbygging, og store områder på Skorpa og i Gløsvågen er avmerket som mulige utbyggingsområder i framtiden. I tillegg skjer det en naturlig fortetting i allerede eksisterende byggesone. Utbyggingen spiser en del av grøntstrukturen som i dag blir brukt til lekeplasser og turområder. Samtidig setter den krav om innhold og tilrettelegging av nye friluftslivsområder nær de nye boligfeltene. Utbyggingen forsterker også viktigheten å ivareta de relativt få friluftsområdene vi har igjen i kommunen.

St. melding nr. 39 2000-2001 "Friluftsliv" og annen litteratur sier at man bør søke å tilrettelegge friluftsområder for alle aldersgrupper. Sikring av nærområder fremheves imidlertid spesielt. Friluftsliv har størst positiv innvirkning på helsen når aktiviteten skjer jevnlig. Meldingen fremhever at det derfor ikke er tilstrekkelig å konsentrere seg om å kun sikre mulighetene for å drive friluftsliv i områder som besøkes sjeldent, og som vi er avhengig av kommunikasjonsmidler for å nå, men at det også legges til rette for friluftsliv i dagliglivet, altså nær folks bosteder. I en tettbebygd by som Kristiansund, er dette en utfordring.

Alle bør ha mulighet til å drive friluftsliv der de bor. Grøntområder som binder tett bebygde områder sammen med omkringliggende naturområder, har stor betydning for interessen for og muligheten til å utøve friluftsliv i hverdagen. Arbeidet for å sikre en tilfredsstillende grønnstruktur i byer og tettsteder og sikring av friluftsområder i nærmiljøene, har høy prioritet. I denne sammenheng vil tiltak for å bevare de bynære skog-områdene også bli vurdert.

Fra st. meld 39. 2000-2001 "Friluftsliv"

Prinsipper for verdisetting av friluftsområder

I arbeidet med å verdisette friluftsområder kan det være nyttig å ta utgangspunkt i områdenes beliggenhet i forhold til brukernes bosted. Dette for å finne ut hvilken form for friluftsliv områdene skal tjene, eventuell tilrettelegging, grad av sikring o.l.

En inndeling i følgende områdetyper etter beliggenhet er vanlig

- **Nærområder**, for en begrenset bruk av dagen.
- **Dagfartområder**, for dagsbesøk.
- **Ferieområder**, for turer av lengre varighet.

Det meste av befolkningens friluftsliv utøves i nærområder.

Krav til nærområdenes tilgjengelighet, størrelse, innhold og brukskvalitet.

Tilgjengelighet

Det som kjennetegner nærområdene er at de ligger i relativ kort avstand fra våre hjem. Generelt bør et nærområde kunne nås på maksimum 8-10 minutter. I tillegg til den faktiske tid man bruker for å nå et nærområde, spiller topografi (f.eks stigning) og barrierer (for eksempel kryssing av vei, mangel på gangbru o.l.) en viss innvirkning. Vi har som regel lav toleranse for avstand til uteområder. Undersøkelser viser at de aller fleste av oss fortrekker å nå nærområdene til fots (Gåsdaal 1993, etter Kjøde et al., Bjønnes, Kardell og Person) eller med sykkel (Gåsdaal 1993, etter Louviere et al.) Kravet om kort avstand kan føre til at vi holder oss hjemme dersom det ikke finnes tilrettelagte eller egnede områder i nærheten, men det kan også føre til at vi velger å drive utendørsaktiviteter på steder som er lite egnet til dette. (Gåsdaal 1993)

Små barn drar sjelden langt borte fra boligen. Derfor trenger de lekeområder tett inntil husene der de ellers oppholder seg. Når barna blir eldre, og aksjonsradiusen større, blir behovet for andre areal typer større. Mangel på egnede arealer kan føre til at de eldre barna fortrenger de minste. (Gåsdaal etter Berglund og Jergeby, 1993)

I nærmiljøet skal det finnes arealer hvor barn kan utfolde seg og skape sitt eget lekemiljø. Dette forutsetter bla. at arealene:

- er store nok og egner seg for lek og opphold
- gir muligheter for ulike typer lek på ulike årstider
- kan brukes av ulike aldersgrupper.

Utdrag fra Rikspolitiske retningslinjer for barn og unges interesser i planleggingen . Miljøverndepartementet T-2/92.

Også eldre, uføre og funksjonshemmede har behov for rekreasjonsarealer nær sin bolig.

Figuren nedenfor viser hvilke krav de ulike aldersgrupper har til avstand til nærområder.

ELDRE	_____	2-300 m
SMÅ BARN	—	50 m
STØRRE BARN	_____	3-400 m
VOKSNE	_____	3-400 m
JOGGERE	_____	800-1000 m

Figur:
Krav til avstand til
nærfriluftsområde

Kilde; "Torén og
Nyhus; 1994".

Størrelse, innhold og brukskvaliteter

Folk etterspør en rekke forskjellige natur- og parktyper. Noen ønsker nærområder med en høy grad av tilrettelegging, mens andre ønsker mer naturlig terreng. Med utgangspunkt i lokale forhold må vi derfor søke å etablere nærområder for alle typer friluftaktiviteter. Undersøkelser viser imidlertid at de fleste ønsker områder som ikke krever så mye av opparbeiding. Naturområder verdsettes således høyest av flest mennesker både i Norge og Sverige. Områder med vann settes særlig pris på. ("Torén og Nyhus; 1994".)

I en sammenstilling av hvilke nærrekreasjonsareal vi trenger, og hva disse bør inneholde av kvaliteter, har Direktoratet for naturforvaltning i sin håndbok nr. 6 1994, delt disse inn i fem kategorier. Mest relevant i denne sammenheng, og verdt å merke seg er følgende to kategorier:

- Store rekreasjonsarealer i tettstedet.
- Mindre rekreasjonsarealer i tettstedet.

Inndeling i typer nærområder;

- Overgangssonen
- Store rekreasjonsområder i byen /tettstedet
- Mindre rekreasjonsområder i byen/tettstedet
- Grønne korridorer
- Felles grøntomr. i bebyggelsen

Dn håndbok nr. 6,1994.

Store rekreasjonsområder i tettstedet.

Brukspark, nærturområde, mosjon, lek. Naturopplevelser.

I den tettbygde sonen, overgangssonen til markaområdene kan være en del av disse områdene. Maks 500 m fra boligen. Så store at man kan gå turer på ca 2 km.

Både natur- og parkpregede områder. Variasjon i vegetasjonsbruk. Gode spaserstier evt skiløyper. Støy maks 50-55 dBA. Sirkelformede områder best pga. mindre støy.

Mindre rekreasjonsområder i tettstedet

Nærpark/grendelekeplass. Daglig bruk. Ballek. Aking. Skilek. Sykling. Sosiale møteplasser for voksne og barn. Natur- og kulturopplevelser.

I den bebygde sonen, maks 200 meter fra boligen. Kryssing av veger i plan. Fartsgrense 30 km/T og/ eller ÅTD maks 3000. Små grøntarealer min 5 da.

Naturmark og /eller park. Variert vegetasjonsbruk. Lekeapparater, balløkke, benker. Viktig å soneinndeleg mellom stille og støyende aktiviteter.

Situasjonen i Kristiansund

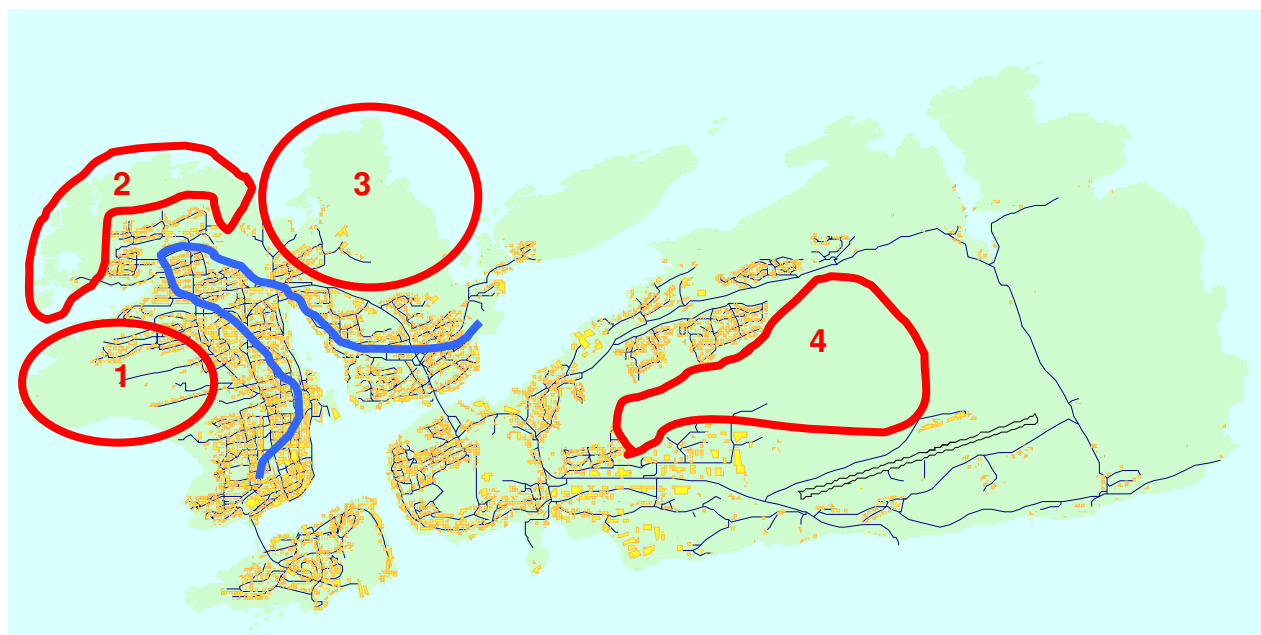
Store rekreasjonsområder i Kristiansund

Kristiansund innehar både små og store rekreasjonsområder innefor tettstedet. I Kristiansund finner vi følgende store rekreasjonsområder innefor tettstedet.

1. Brunnsvika-Fløya (Kringsjø - Vanndamman),	Areal 0,9 km ² ,	2,5 km strandlinje
2. Meldalsholmen-Dalabukta (Karihola)	Areal 1 km ² ,	2 km strandlinje
3. Atlantenområdet (Folkeparken - Lasken – Kleppen)	Areal 1 km ² ,	2 km strandlinje
4. Røssern-Dale-Kvennberget		

Gløsvågen-Omsa og Skorpa, regnes ikke med her da de ligger for langt unna store deler av befolkningen. Sjøen er heller ikke regnet med, men vil i stor grad benyttes, spesielt i sommerhalvåret.

Kartet nedenfor viser oversikt over de store rekreasjonsarealene i Kristiansund. Tallene refererer til oppstilling ovenfor. Blå strek viser avstand ca 500 m fra de store rekreasjonsarealene på Kirkelandet og Goma .

Den blå streken på kartet ovenfor viser avstand på 500 meter fra de store rekreasjonsområdene på Kirkelandet og Goma. Innenfor en avstand på 500 meter fra rekreasjonsområdene bor det her ca. 7000 innbyggere. På Goma og Kirkelandet bor det totalt ca. 10.000 innbyggere. Mange av disse bor derfor lengre enn ca 500 m unna de store rekreasjonsområdene, og må benytte seg av mindre rekreasjonsområder i nærheten. Anskueliggjøringen viser at de store rekreasjonsområdene på Kirkelandet og Gomalandet fanger opp store deler av Kristiansunds befolkning, og har således en meget høy friluftslivsverdi. For friluftslivet er det viktig å bevare og unngå en fragmentering og bit for bit spising av disse områdene.

Mindre nærrekreasjon arealer i Kristiansund

I et hvert tettsted er det viktig å ha større rekreasjonsarealer. Mangler slike har man gjerne små rekreasjonsareal som kan kompensere for disse. Ser man imidlertid på hva som finnes av små nærområder på de ulike land i Kristiansund, gir dette et interessant bilde. Framstillingen nedenfor er basert på friområder avsatt i kommuneplanen. I enkelte områder kan det være regulert mindre små lekeplasser og ballsletter for de konkrete boligområder. Disse er ikke tatt med her. Framstillingen er grov, slik at feil kan forekomme.

Innlandet . Areal ca 742 da

Friområder (5 stk)		151,7 da
LNF-områder*	ca	80 da
Totalt ca		230 da

*LNF; landbruks,- natur og friluftsområde, uregulerte områder

Innbyggere ca 1200. På Innlandet finnes ingen større rekreasjonsareal. Av friområdene kan man si at Bautaen, Skjærva og Skjærtangensområdet med ca 130 da kan benyttes til ferdsel. Øvrige områder er for bratte og lite egnet for friluftsliv. Innlandet har mangel på friområder.

Kirkelandet (unntatt Brunsvika, Kariholia og Dalabrekka). Areal ca 2450 da

Friområder (7 stk)	920 da	(herunder Brunnsvika-Fløya på 783 da)
<u>LNF-områder</u>	<u>ca 50 da</u>	
Totalt ca	980 da	

Innbyggere ca 5500. Her ligger Brunnsvika-Fløya (Vanndamman, Kringsjø, Vugga) på 783 da, -som betegnes som et større friluftssareal innenfor tettstedet. Ser vi bort ifra parken og "Idrett", er de øvrige små områder lite egnet for bruk.

Brunsvika, Kariholia og Dalabrekka. Areal ca ca 1540 da

Friområder (5 stk)	201 da	(da)
<u>LNF-områder</u>	<u>ca 660 da</u>	
Totalt ca	861 da	

Innbyggere ca 2300.

Her ligger friområdene i tilknytning til LNF-områdene og er relativt tilfredsstillende for ferdsel. Dette området har relativt god tilgang på nærområder.

Gomalandet (unntatt Skorpa). Areal ca 2100 da

Friområder (10 stk)	ca 500 da	(herunder Folkeparken, kommunalt eid 415 da)
<u>LNF-områder</u>	<u>ca 600 da</u>	
Totalt ca	ca 1100 da	

Innbyggere ca 2400. De offentlige friområdene på ca 85 da består hovedsakelig av områdene ved gravstedet, Gomabanen, haugene bak det gamle slakteriet og på Stortua. Disse er små og lite egnet til turvirksomhet. Folkeparken (deler av Atlantenområdet) er således eneste tilfredsstillende nærområde.

Nordlandet –sentrum (vest for Melkvikan) Areal ca 900 da

Friområder (3 stk)	ca 120 da
<u>LNF-områder</u>	<u>ca 109 da</u>
Totalt ca	ca 229 da

Innbyggere ca 2000. Området har sterk mangel på friområder. Store deler av Bjønnahaugen er for bratt og lite egnet for ferdsel. Friområdene egnet for ferdsel er parken, "toppen av Nordlandet" dvs. nord for Krogenga boligområde, og strandområdene ved Smedvika.

Konklusjon

Oppstillingen ovenfor viser at Kristiansund har stor mangel på mindre rekreasjonsområder innenfor tettstedet. Noen områder har således prekær mangel på gode rekreasjonsområder å gå på tur i. Når det gjelder store rekreasjonsområder innenfor tettstedet, er situasjonen bedre. Våre tre store rekreasjonsområder Brunnsvika-Fløya, Meldalsholmen-Dalabukta (Karihola), Atlantenområdet "redder" tur tilbudet totalt sett for hele byen, da de er de eneste turområder for store deler av byens befolkning. Av ovennevnte er Brunnsvika-Fløya arealsonet til offentlig friområde. Deler av Meldalsholmen-Dalabukta (Karihola), og halve Atlantenområdet (Folkeparken) er også sonet til samme formål. Disse områdene er således sikret mot utbygging. Resterende del av disse områdene er imidlertid sonet som LNF-område i kommuneplanen, og er ikke i like stor grad sikret mot framtidig utbygging. Bygges disse områdene ned, vil dette forringe tilbudet av nærrekreasjonsområder for hele byen ytterligere.

Selv om de små rekreasjonsområdene/små nærområdene ofte er for små til å gå på tur i, har de gjerne en meget stor verdi som lekeområder for barna. Små skogsholt og "100 meters" skoger er gjerne viktigere å bevare for denne aldersgruppen, enn de større rekreasjonsområdene som ligger noe lengre borte. Eksempel; Friområdet bak det gamle slakteriet ved Stortua er ikke et område som blir brukt til turvirksomhet. Området har imidlertid en viktig funksjon som lekeområde av barna. Atlantenområdet som ligger like ved kan aldri kompensere for dette området hvis det går tapt, da hovedveien fungerer som en markant barriere. Dette viser viktigheten av at man bør planlegge nærområder for alle brukergrupper.

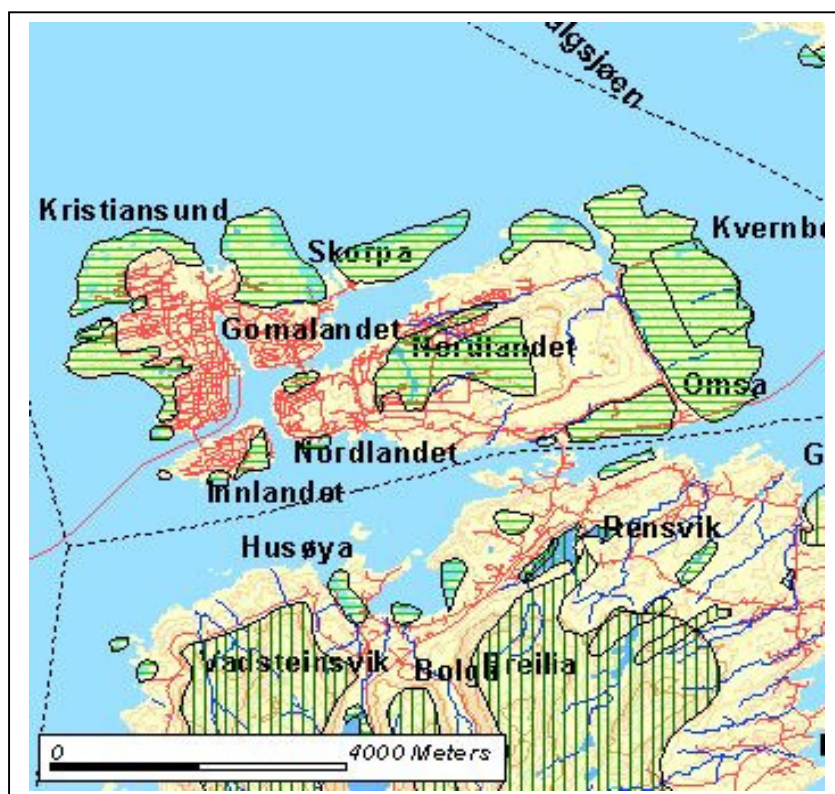
Atlantenområdet

Analyseområdet betegnes som et stort rekreasjonsareal i Kristiansund.

I Fylkesmannen i Møre og Romsdals database over friluftsområder i fylket er ovennevnte områder avmerket som viktige friluftsområder med lokal verdi. I basen står det følgende for Atlantenområdet;

"Eit av de mest benytta rekreasjonsområda i kommunen, med badestrender og fiskeplassar. Det er også fotballbane, lysløype og skibakke i området. Boplassar frå Fosnakulturen. Området er småkupert og knause, med litt skog i indre delar. Det er flere vikar, bukter og basseng langs stranda. Fiskeplass i sjø lengst nord på Kleppen. Det er laga orienteringskart for Folkeparken.

Kartet til nedenfor er et utdrag fra Fylkesmannensdatabase, og viser friluftsområder (både det som må betegnes som store og små rekreasjonsarealer i tettstedet).

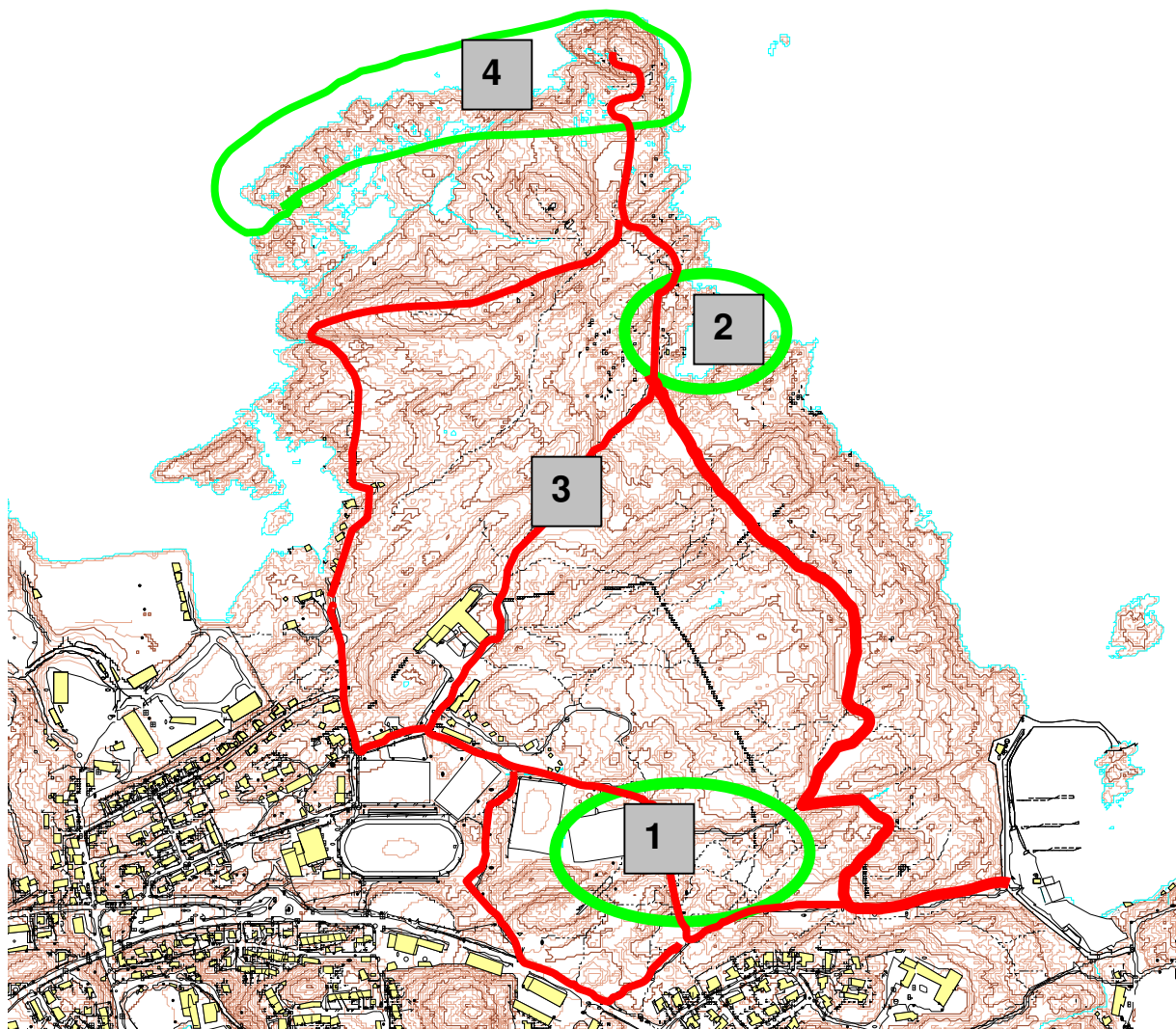
Utdrag fra
Fylkesmannens
database over viktige
friluftsområder i fylket.

Atlantenområdet har i kraft av sin størrelse, sin variasjon i innhold (tilrettelagte områder, ikke tilrettelagt, skogsområder, åpent terreng, strandsone uten hindringer m.m), nærhet til befolkningsskonsentrasjon og idrettsanlegg, stor verdi for friluftslivet. Det er derfor meget vanskelig å trekke ut noen områder innefor Atlantenområdet som har større verdi enn andre. Det hele er avhengig av brukernes ønsker og preferanser. På temakartet for friluftsliv vil således store deler av området merkes av under kategori 1, dvs. Områder med meget store verdier for friluftslivet.

Atlantenområdet har imidlertid noen delområder som utmerker seg spesielt på grunn av sin funksjon. Dette er delområder med et innhold som vi finner få andre steder innefor analyseområdet, i andre større rekreasjonsområder eller andre steder i Kristiansund. Disse områdene er;

1. De tilgjengelige idrettsanleggene (Stormyra m.m), og tilrettelagte områder med benker m.m.
2. Lasken, eneste badeplass på Gomalandet av tilfredsstillende kvalitet. Sammen med Valan på Skorpa badeplass for flere tusen innbyggere.
3. Turveiene/stiene i ytterkant av området. Muliggjør å gå en større sløyfe i området.
4. Kleppenområdene som er gode fiskeplasser.

Disse områdene er vist på kartet nedenfor.

Kartet viser områder med spesielle rekreasjons-funksjoner.

Stier innenfor Atlantenområdet

Alle eksisterende stier og turveier er vist på kart på side 38.

Behov for etablering av nye stitraséer

På 80 tallet ble det opparbeidet turveier i Folkeparken (kommunale del av analyseområdet). Det er et behov for videreføring av disse turveiene inn i den private del av området. Spesielt sørfra og mot Lasken og videre derfra og opp til Gymnaset. Ved framføring av turvei fra Lasken mot Gymnaset, bør sløyfe mot ny U-skole legges inn slik at man går via skoleplassen og ender ved Dalabergan.

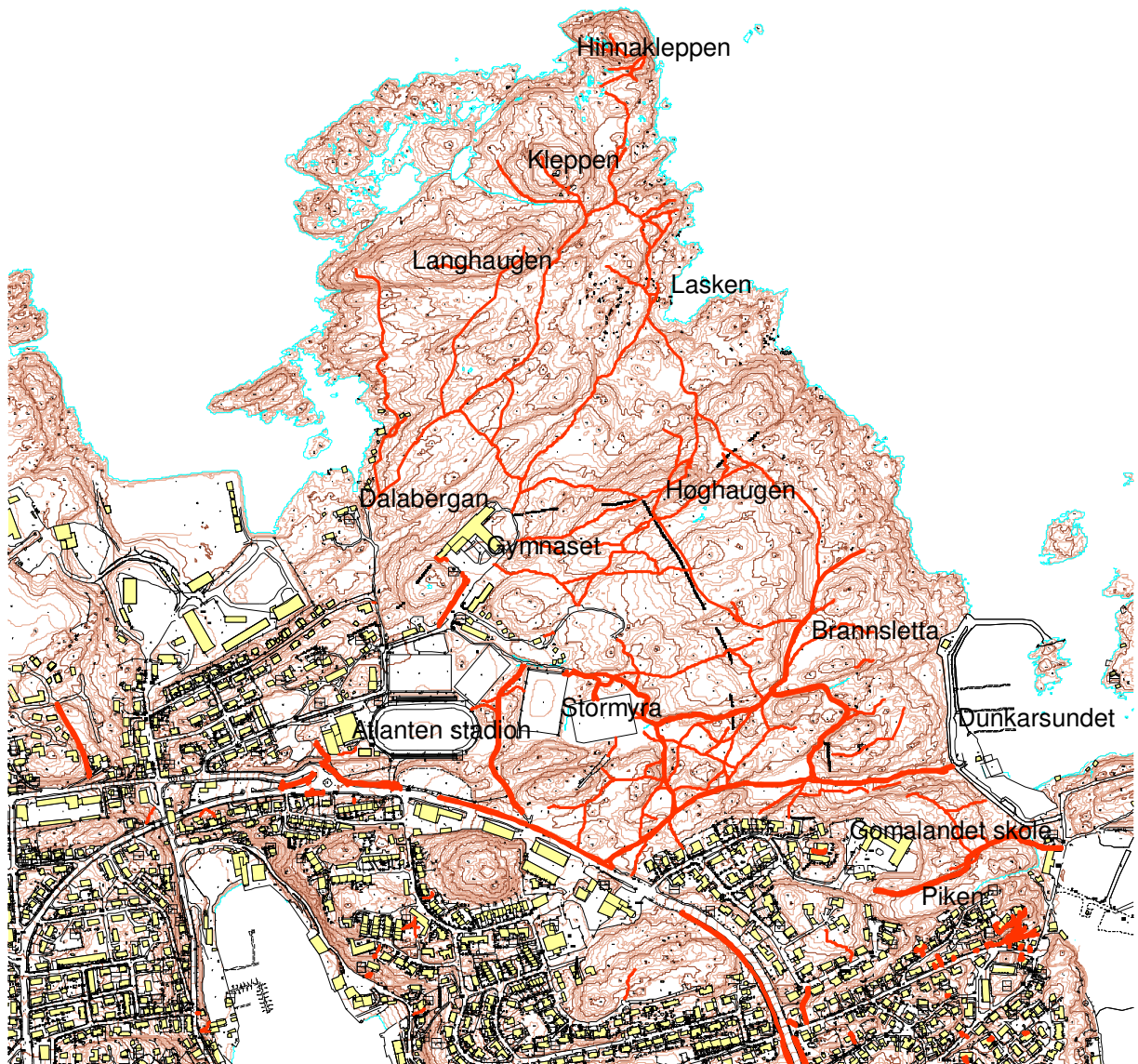
Videreføringen av turveiene bør imidlertid være mer naturvennlig tilrettelagt enn hva som var tilfelle med de allerede etablerte turveier, hvor man stedvis sprengte fjellknauser for å komme fram, og brukte gammel søppelfyllingsmasse som fyllmasse.

Framføring av turvei videre fram til Lasken bør etableres med varsomhet, og legges i terrenget.

Turvei fram til Kleppen og Hinnakleppen bør drøftes. Kanskje bør disse ytre deler av området være naturlig terreng og ikke tilrettelegges med turveier. Naturen her (myrene) er svært sårbare, og en etablering av turvei kan medføre en drenering og uttørring av myrene. Opparbeiding av turveier her vil også framstå som markante inngrep i terrenget. Ønskes en opparbeiding fram til Hinnakleppen, kan klopper eventuelt legges ned der hvor det er mest fuktig.

Det er også et behov for en merket og sikret sti langs sjøen fra Dunkarsundet til Lasken. Området er stedvis meget bratt. Etablering av turvei lik de øvrige turveiene i Folkeparken, vil medføre et sterkt inngrep i strandsonen, og heller ikke være forenlig vern av 100 meters beltet i kommuneplanens landbruk-, natur og friluftslivområde (LNF-sone). Enkel merking (stauring) og stedvis forsiktig tilrettelegging med klopper kan imidlertid være forenlig med ivaretagelse av strandsonen.

Det bør sees på muligheten for etablering av sti fra Dalabergan retning Hagelin og Karihola. Dermed knyttes de store friluftsområdene ved Karihola sammen med Atlantenområdet.

Stier og turveier

Tykk rød = turveier

Tynn rød = stier

Kategorisering av friluftslivarealene

Kategori 1

Områder med meget store verdier for friluftslivet

- A. Sammenhengende naturområder med registrert rekreasjonsbruk.
(Brukspark, nærtuområde, mosjon, lek).
- B. Offentlig eide eller sikrede arealer som er tilrettelagt eller brukes mye til rekreasjon.
- C. Tilgjengelige private, ubebygde naturområder og kulturpåvirkede områder langs sjøen.
- D. Private og offentlige veier som også brukes mye til friluftsmål.
- E. Områder med viktig korridorfunksjon for myk transport, dvs turgåing, sykkel, ski.

Kategori 2

Områder med store verdier for friluftslivet

- A. Nærpark/grendelekeplass/tilgjengelige idrettsområder.
Sosiale møteplasser for voksne og barn. Natur- og kulturopplevelser.
- B. Naturområder med noe mindre rekreasjonsbruk, eller potensial for rekreasjon.
- C. Arealer som har potensiale/muligheter som ski og turstikorridor.

Kategori 3; Områder med verdier for friluftslivet

Øvrige arealer.

Områder under kategori 1 er større, mer sammenhengende og inneholder stort sett mer «grønt» enn områdene i kategori 2. Områdene er også mer allsidige for brukerne og ikke så spesialiserte.

Kategoriene er hentet fra DNs håndbok nr. 6, 1994. Det er gjort noen endringer tilpasset de lokale forhold.

Temakart friluftsliv -verdisetting

Kategori 1. Områder med meget store friluftslivverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut i fra hensynet til friluftslivet bør omdisponering av arealene som forringer friluftslivverdiene ikke forekomme.

A. Sammenhengende naturområder med registrert rekreasjonsbruk.

(Brukspark, nærturområde, mosjon, lek).

- Folkeparken og privat eid gjenværende del av Dalen eiendom.
Området fra Stormyra – Dunkarsundet – Lasken – Kleppen – Dalabukta -Gymnaset

B. Offentlig eide eller sikrede arealer som er tilrettelagt eller brukes til rekreasjon

- Stormyraområdet –Dunkarsundområdet som er tilrettelagt med turveier, benker og skilt.
- Strandområdene fra Dunkarsundet og nordover

C. Tilgjengelige (ferdselsrett) private, ubebygde naturområder og kulturpåvirkede områder langs sjøen.

- Sjøområdene fra Folkeparken (offentlig eid) til Dalabukta

D. Private og offentlige veier som også brukes mye til friluftsmål.

- Vei fra Dalaveien/Baldersvei til Dalabergene (privat)
- Turveiene i Folkeparken.
- Turveien rundt Gomalandet skole

E. Områder med viktig korridorfunksjon for myk transport, dvs turgåing, sykkel, ski.

- Turveiene i Folkeparken. Spesielt fra Gymnaset mot W. Dallsvei, og mot Grautbyen. Fungerer som snarvei.
- Snarveier fra W.Dallsvei ned mot idretts- og svømmehallen.
- Veiene fra Skorpaveien mot Gomalandet skole. Snarvei.

Kategori 2. Områder med store friluftslivverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut i fra hensynet til friluftslivet bør områdene så langt som det er mulig ikke omdisponeres.

A. Nærpark/grendelekeplass.

Sosiale møteplasser for voksne og barn. Natur- og kulturopplevelser.

- Gomalandet skole.
- Fotballøkke ved Piken/Gomalandet skole .
- Idrettsområdene ved Atlanten unntatt selve stadion.

B. Naturområder med noe mindre rekreasjonsbruk, eller potensial for rekreasjon.

Følgende områder er randområder til Folkeparken og privateid del av området som blir brukt til friluftsliv. Områdene ligger nær bebyggelse eller er uframkommelig, og blir således ikke like mye benyttet.

- Området nord for gymnaset
- Området nord for Atlanten camping
- Områdene rett nord for W.Dallsvei
- Områdene nærmest Grautbyen og rundt Gomalandet skole.

Området ved nord for Langhaugen. Brukes av lite da de aller fleste går fra Hinnakleppen over Kleppen og Langhaugen.

C. Korridorfunksjon eller potensiale som ski og turstikorridor

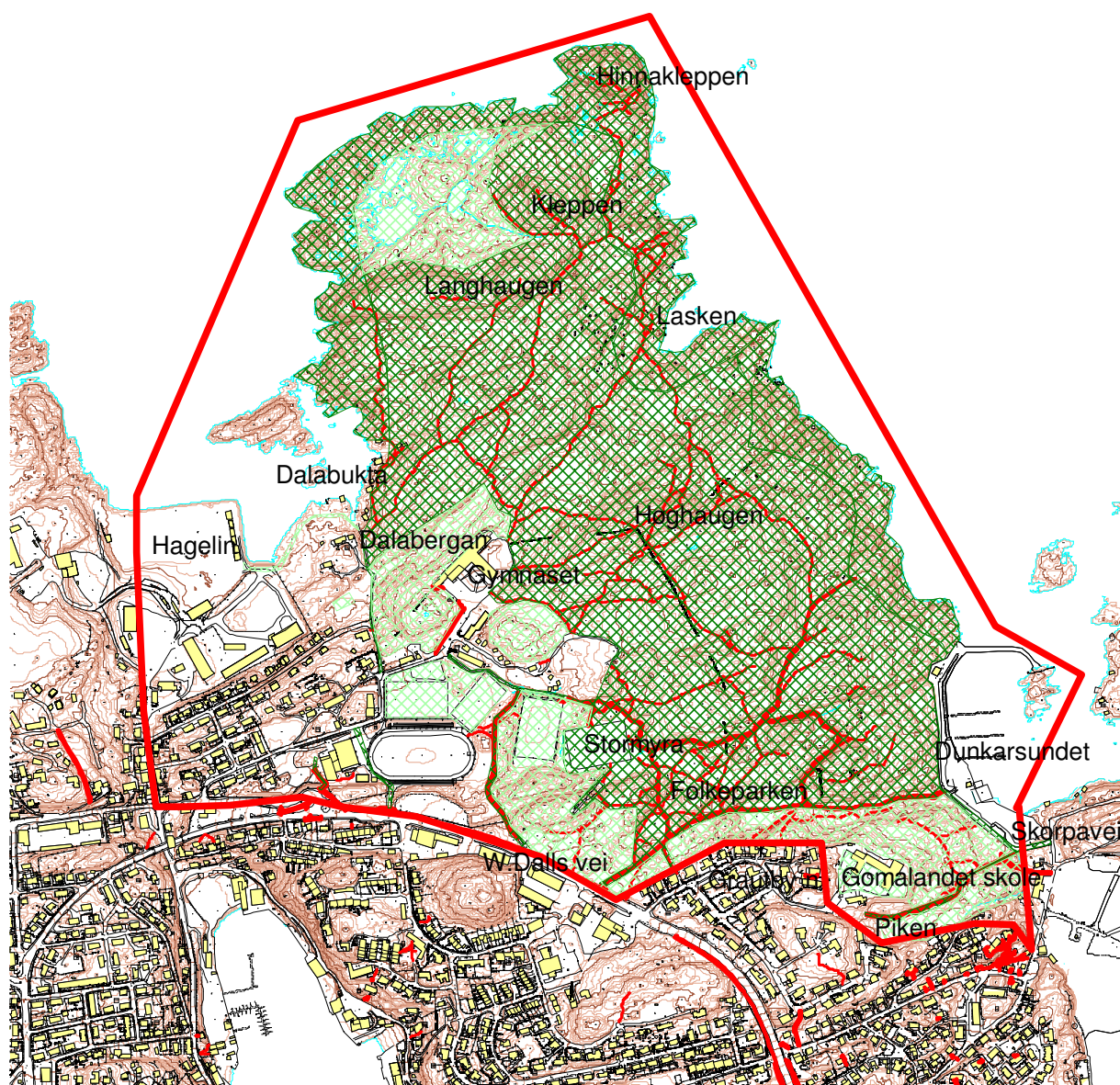
- Fra Dalabukta til Hagelin. Korridor bør vurderes åpnet.

Kategori 3. Områder med friluftsverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut fra hensyn til friluftslivinteressene kan områdene omdisponeres.

Øvrige områder som ikke er verdisatt under kategori 1 og 2.

Mørk grønn = meget store friluftsverdier

Lys grønn = store friluftsverdier

Andre områder = friluftsverdier

Tykk rød = turvei

Tynn rød = sti

Sammenhengende rød strek = analyseområdet

Grønn plakat.

Den grønne plakaten er en sammenstilling og avveining av de prioriteringer som er gjort på hvert av de ulike temakart.

Bokstavene L (landskap), N (natur) og R (rekreasjon) angir hvilke av disse kriteriene som veier tyngst for hvert område.

Kategori 1.

Områder med meget store landskaps-, natur- og friluftverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut ifra hensynet til landskap-, natur- og friluftsverdiene bør omdisponering av arealene ikke forekomme.

(L,N,F)	De sjønære områder
(L,N,F)	Hinnakleppen- og Kleppenområdet
(N)	Området nord for Langhaugen og ved Hinnakleppen. Inneholder noen større og flere små tjern. Bekkedrag mellom Kleppen og Hinnakleppen.
(L)	Langhaugen
(F)	Laskenområdet
(N)	Eaholmen
(L)	Dalabukta
(F)	Området øst for naustene i Dalabukta
(N)	To mindre dammer øst for Jentabukta
(L)	Høghaugen
(L)	Høydeplatået som ligger sør for Høghaugen.
(N)	Myr m/vannspeil sør for Høghaugen.
(L,N)	Kolledraget der hvor det hoppet står.
(L,N)	Kollen øst for hoppet
(L,N)	Bekkedraget fra Piken mot Dunkarsundet.
(N)	Hesthagan

Kategori 2. Områder med store landskaps-, natur- og friluftsverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut ifra hensynet til landskaps-, natur- og friluftverdiene bør omdisponering av arealene ikke forekomme. Dersom ikke andre alternativer finnes, bør det gjøres nærmere analyse av arealet for å gjøre inngrep så skånsomme som mulig.

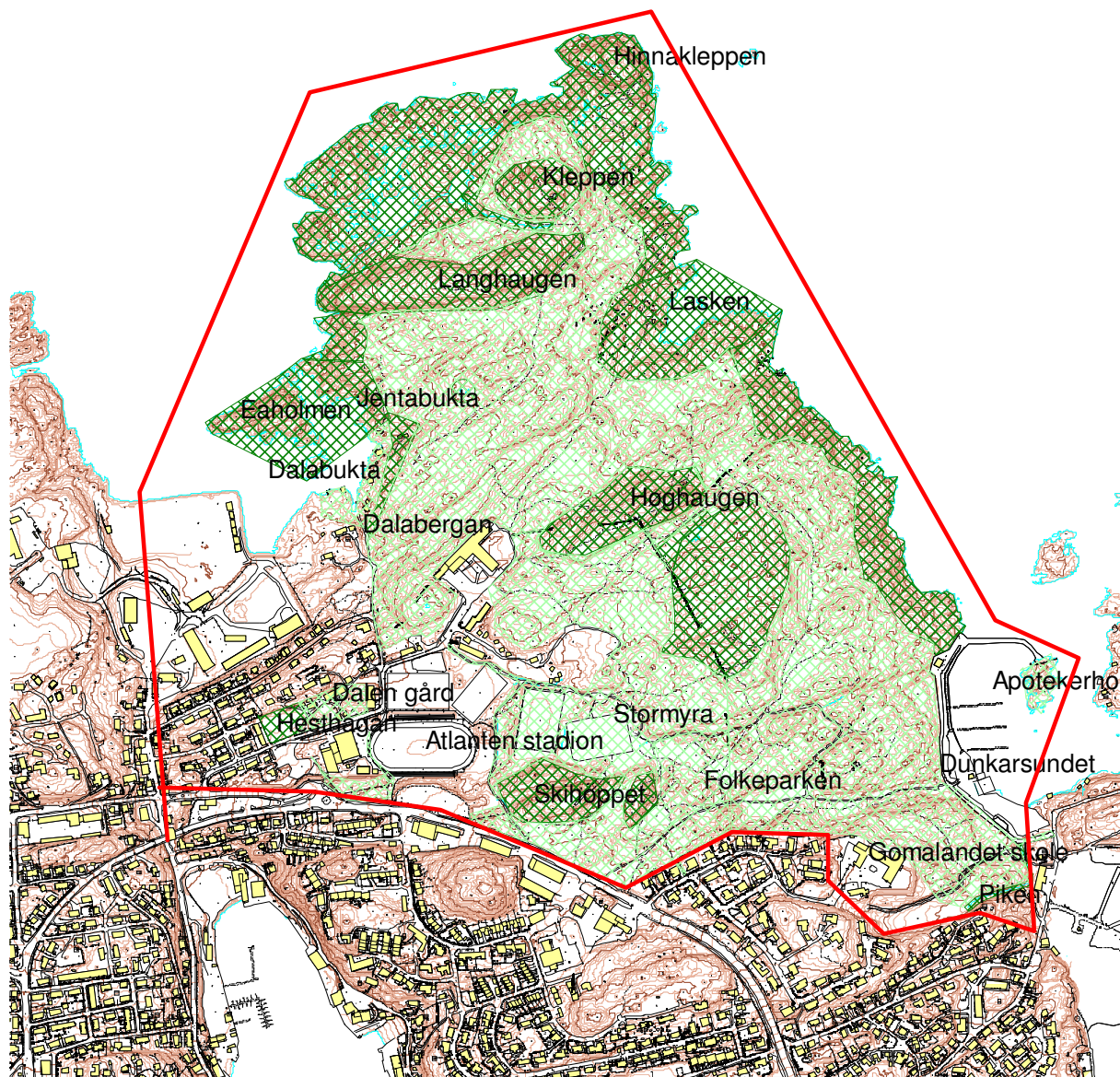
- (F) Folkeparken og privat eid gjenværende del av Dalen eiendom. Området fra Stormyra – Dunkarsundet – Lasken – Kleppen – Dalabukta – Gymnaset med turveier og stier.
- (F) Området nord for Gomalandet skole.
- (N) Kollen ved W. Dallsvei,- vest for turvei i retning gymnaset.
- (L) Kollene vest og syd for gymnaset.
- (N) Kollen mellom W. Dallsvei og svømmehallen.
- (L) Dalen gård – Tømmerhustunet ved muséet.
- (L) Naustområdet ved Dalabukta.
- (F) Stikkveier ned fra W. Dallsvei til Svømmehallen og Atlanten stadion.
- (N) Apotekerholmen.

Kategori 3. Områder med landskaps-, natur- og friluftsverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut fra hensyn til landskaps-, natur- og friluftverdiene kan områdene omdisponeres.

Øvrige områder som ikke er verdisatt under kategori 1 og 2.

Mørk grønn = meget store landskaps-, natur- og friluftsverdier

Lys grønn = store landskaps-, natur- og friluftsverdier

Andre områder = landskaps-, natur- og friluftsverdier

Sammenhengende rød strek = analyseområdet

KILDER

Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Natur- og friluftsbaser.

Gaarder Geir, Engasjert av Kristiansund kommune for prosjektet
"Registrering av naturtyper.

Gjessing J ; "Norges landformer", 1978 Universitetsforlaget.

Klemsdal T. ; Kystlandskapets landformer og naturmiljø i Norge. UiO 1999.

Kristiansund kommune; Generalplan, 1971.

Nordisk ministerråd, 1990; "Friluftsliv i nærmiljøet."

Oslo kommune; "Grønn plakat". Etat for miljørettet helsevern og næringsmiddelstilsyn.
Rapportene 49-52, 1997.

Rikspolitiske retningslinjer for barn og unges interesser i
planleggingen. Miljøverndepartementet T-2/92.

Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging; Kgl res. 1993

Ringard og Skjørstad. "Friluftsliv i nærområder, utviklingen i tettstedsnære områder fra 1955 til 1985."
Rapport T-670 Miljøverndepartementet.

Sandefjord kommune; "Grøntstrukturanalyse" 1990.

Stortingsmelding nr.31 (1992-1993); "Den regionale planleggingen og arealpolitikken".

Torén, A-K. H og Nyhus,S.; "Planlegging av grøntstruktur i byer og tettsteder". Dn-håndbok 6.
Direktoratet for naturforvaltning.1994.

Vatne Geir, NTNU.

Grønn plakat er utarbeidet av Jan Brede Falkevik,
Bygnings- og reguleringsavdelingen, oktober 2001

Kilder